KA JINGIM U TRAI JONG NGI.

DA

U CHARLES DICKENS

La pynkylla Khasi

DA

U SOSO THAM.

Ka dor 14 ana.

"LIFE OF OUR LORD."

(KA JINGIM U TRAI JONG NGI)

BY

CHARLES DICKENS.

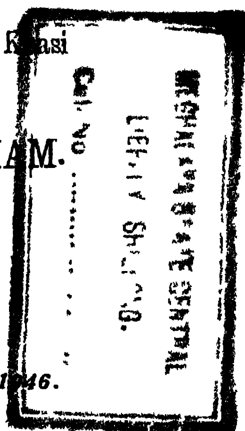
La pynkylla Khasi

DA

U SOSO THAM.

1936

Second Edition—1946.

(Republished in Khasi by kind permission of THE STATESMAN)

CHECKED

State Central Library

The Shillong Co-operative Marketing Society Ltd

Barabazar, Shillong

Chapala Book Stall

SHILLONG.

SHIKYNTIEN.

La thoh ia ine i kitab naduh ka snem 1849—hynrei dang pynmih ha u paitbah ha kane ka snem 1934—namar ka thie ka daw.

U Charles Dickens u nongthoh jong i u la im ha ka spah snem ba la lah, ha ka por ba ka Syiem Victoria ka synshar ha ri Bilad. U la long, ha la ka lynti, u nongthoh kot ba khraw nam ha kata ka ri; bad uba kan iai kynmaw da ka jingphuhmat. U la thoh bun ki kitab ba bang bad ba sngewtynnad. Katba dang im ki khun jong u baroh um pat shym paw lut kumba u long. Hynrei mynta ynda kim don shuh baroh, la paw kawei pat ka pyrthei napoh jong u—*Ka pyrthei la ka jong ka Ing.*

Ia kiwei ki kitab u la thoh ba kan *peitmat* ka pyrthei. Hynrei ia ine u la thoh khnang ban *pynlong briew* la ki khun, naduh ba ki dang rit. Bad u la hukum ia ki ban nym kren shaphang jong i hano hano; hynrei ba kin ia pule kylliang, ne lang tang shipara hi; bad ba ynda kim iadon shuh baroh, yn sa pynpaw ia i ha ka pyrthei. Te mynta kim don shuh baroh, bad la pynmih ia i ha ba shai ba shit ka sngi ba baroh kin ia myntoi lang.

U la thoh ruh da ka kti ba shoh bad ba shai ba kiba iaid wir bad kiba bieit kin nym bakla satia; khnang ba ka jingim bad ki jinghikai U Trai jong ngi kin suh thied bad kin im hapoh jong ki naduh ba ki dang lung, bad kin khie kin san ynda ki la rangbah: ym ban hikai theology ia ki, kumba don kiba tharai.

Kiba la san, haba kin pule jam ia ine i kitab khnang ban myntoi kï khun, ki para, ki pyrsa no ki lok ki jor, kin kham myntoi ialade hi pynban, namar ki riewstad ki ju ong, "*Ki kitab babha ia ki khynnah ki long hapdeng kiba kordor tam ia ki rangbah.*" Bad kin pyrshang ruh ban im sngi ban pynlong briew la ki ïng ki sem kat kum ka nuksa ba paw na ki ktien pynwai jong u ba u pyni ia la ki khun:—

"*Kynmaw,*" u ong, "*ban long Khristan ka long ban lehbha barabor—wat ia kiba leh-sniew la ka met. Ban long Khristan ka long ban ieit ia kiwei pat kum ia lade, bad ban leh ia ki kumba ngi kwah ba kin leh ia ngi. Ban long Khristan ka long ban jemnud, ban isynei, ban map, ban ri khop ia kane ka mynsiem ha la ka dohnud, bad ban nym kob shaphang jong ka, ne shaphang la ki jingduwai, ne shaphang la ka jingieit ia U Blei. Hynrei ba ngin pynpaw ba ngi ieit ia U da kaba pyr-shang ban leh jar-jar ia ka hok ha ki kam jong ngi baroh. Lada ngi leh kumne, bad ngi kynmaw artat ia ka Jingim bad Jinghikai U Trai Jisu Khrist; bad ngin pyrshang de ban im kumta, ngi lah ban kyrmen skhem ba U Blei un map ia ki pop bad ki let ki lait jong ngi, bad un iarap ia ngi ban im bad ban iap ha ka Jingsuk.*"

SHILLONG,
10th May 1936. } S. THAM.

Ka

Jingim U Trai jong ngi

Da

U Charles Dickens,

1849.

KA LYNNONG I.

Ko khun kynrad,

Nga da sliang dik-dik ba phin tip katto katne ia ka History U Jisu Khrist, namar baroh ki dei ban tip shaphang jong U. Ym pat ju don kum U – uba bha, uba sbun, uba jemnud, bad uba pangnud na ka bynta baroh kiba la leh sniew, la ha kano kano ka rukom, ne ia kiba la ban ka kordit ka lanot. Te, namar ba u la don mynta ha Bneng, sha kaba baroh ngi kyrmen ban leit, ban ia shong suk ynda ngi iashem lang pat hadien ba ngi la iap,—phin nym lah kein ban pyrkhat ka Bneng ka sngewtynnad bad ka suk haduh katno, la phim da sngewthuh shuwa *U la long Uei, bad aiu U la leh.*

La kha ia U la slem slem bah, lajan ar hajar snem mynta, ha ka shnong Bethlehem, U Joseph bad ka Mari ka Kmie jong U ki shong ha Nasareth. Hynrei, namar ka kam, ki la dei ban leit sha Bethlehem. Namar ba khapngiah briew ha kata ka shnong ba bun kiba iawan namar kata kajuh ka kam, ym don jaka ia u Joseph bad ka Mari ha ïng-basa, ne ha kano kano ka ıng. Kumta ki la leit sah ha ka sem kulai ; bad hangta la kha ia U Jisu Khrist. Ym don jingthiah rit kaba kumno kumno hangta ; kumta ka Mari ka la pynthiah ia uta u Khyllung ba bhabriew ha ka shyngoid ba buh jingbam ia ki kulai ; bad hangta u la ioh thiah.

Katba u dang ioh thiah ki Nongaplangbrot, kiba ap langbrot mynmiet ha lum, ki la iohi khrek ia u Angel na U Blei ba u wan sha ki. Nyngkong ki la tieng, ki dem bad ki tap la ki khmat. Hynrei u la ong, "La kha ia uwei u Khyllung hangtai ha shnong Bethlehem. Uta un long uba bha katta katta ba U Blei u ieit ia u kum la U Khun, bad uta un hikai ia ki briew ban ia ieit, ban nym ia kajia, ne pynsniew paralok, bad ka kyrteng jong u kan long U Jisu Khrist; bad ki briew kin bat ia kata ka Kyrteng ha ki jingduwai jong ki, namar

kin tip ba U Blei u ieit ia ka, bad kin tip ba ki ruh ki dei ban ieit ia ka." Nangta uta u Angel u la phah ia kita ki nongap langbrot sha kata ka sem, ba kin leit khmih ia uta u Khyllung ha ka shyngoid. Ki ruh ki leit, bad ki la dem khrup hajan jong u, bad ki la ong, "U Blei Un kyrkhu ia une u Khyllung."

Ka Nongbah jong kata ka ri dei ka Jerusalem – kumba ka London ka long ka Nongbah jong ka ri England. Uba long syiem ha Jerusalem ha kata dei u Syiem Herod. Don ki Riewstad kiba wan ha kawei ka sngi na ka ri ba jngai, na ka liang Mihngi, bad ki la ong ha uta u syiem, "Ngi la iohi ia u Khlur ha suin uba batai ia ngi ban tip ba la kha ia u Khyllung ha Bethlehem, u ban long u Rangbah ba ki briew baroh kin ieit." Ynda u Syiem Herod u la iohsngew ia kane u la pisa, namar u long uba runar. Hynrei u la shu tyllep noh, bad u la ong ha kita ki riewstad, "U hangno uta u Khyllung?" "Ngi'm tip," ki la ong, "hynrei ngi ngeit uta u Khlur un kdew ia ngi; namar la baroh shi katta u la lam lynti ia ngi haduh hangne, bad mynta u dang ieng thik ha suin." U Herod u la bthah janai ia ki ban khmih bniah la uta u Khlur un kdew ne em hangno uta u

Khyllung; bad u la ban ia ki ba lada ki lap ia uta u khyllung, kin wan iathuh pat sha u. Kumta ki la leit noh; uta u Khlur te u la lam lynti biang ia ki sa shipor, bad u la ieng thik halor ka ïng ba uta u khyllung u don Kane kaba phylla shisha, hynrei U Blei u mon ba kan long kumta.

Ynda une u khlur u la sangeh, ki riewstad ki la rung, bad ki la iohih ia uta u khyllung bad ia ka Mari ka kmie jong u. Ki la ieit ia u katta-katta, bad ki la ai buskit ia u, hadien kata ki la leit noh. Hynrei kim shym leit shuh sha u Herod, namar ki ngeit ba u bishni ia u, la um pynpaw ia kata. Kumta ki leit wan sha la ka ri na kawei pat ka lynti. Hadien kata uwei u Angel u la wan hukum ia u Joseph bad ka Mari ban lam ia uta u Khyllung sha Egypt, namar u Herod u mut ban pyniap ia u. Ki ruh ki la ia mih ha kata hi ka miet—u Joseph bad ka kmie bad uta u khyllung—haduh ba kin da poi-bha poi-miat hangta.

U Herod runar ynda u la lap ba ki riewstad kim shym wan pat sha u, bad ynda um lah lap hangno une u Khyllung, U Jisu Khrist, u don, u la lum la ki shipai ki swar, bad u la hukum ba kin pyniap naphang ia ki khynnah shynrang

hapoh ka hima jong u, kiba dang hapoh ar snem karta. Ki shipai runar ki la leh ia kata. Ki kmie ba pli ki la ia her shane shatai bad la ki khun ban burieh ia ki sha ki krem ki kroh, hynrei kim lah. Ki shipai ki la mait naphang ia ki khynnah kat haba ki lap. Ia kane ka jingpyniap ba triem la khot "Ka jingshohnoh ia ki ba luilui," namar ki khynnah baroh ki long kiba lui-lui. U Syiem Herod u la ngeit ba U Jisu Khrist u la iap bad ki. Hynrei em, u la lah don lypa ha Egypt. Bad u la shong hangta bad la ki kmie ki kpa haduh ynda u Herod u Syiem Bymman u la iap.

LYNNONG II.

Ynda la iap u Syiem Herod u Angel u la wan pat ha u Joseph, bad u la ong ba mynta u lah ban leit phai sha Jerusalem khlem tiong eiei na ka bynta uta u Khyllung. Kumta u Joseph bad ka Mari bad u khun jong ka, U Jisu Khrist, (ia kiba ngi ju khot ka Iing ba Khuid) ki la leit sha Jerusalem ; hynrei ynda ki bna pat ha lynti ba u khun u Herod u long u Syiem thymmai, ba ki tieng ioh u ruh un wad ban pyniap ia uta u Khyllung, ki la kiar bak, bad ki la leit shong ha Nasareth. Ki la shong hangta

haduh ba U Jisu U la dap 12 snem karta. Hadien kata U Joseph bad ka Mari ki la leit sha ka Jingkhawai Niam ha Jerusalem, kaba ju don ha kita ki por ha ka Temple Jerusalem, bad ki la ialam ia U Jisu Khrist bad ki. Ynda ki la dep ki la leit phai pat na Jerusalem sha la ka ïng ha Nasareth, ryngkat bad la ki lok ki jor bad ki marjan. Ha kita ki por ki briew ki ia iaid kynhun, namar ba kynrei ki nonglute; bad namar ki lynti ki long kiba ma, ban leit jingleit te ka kham shitom ha kita ki por ban ia mynta.

Ki la iaid shi sngi lynti, hynrei kim tip ba U Jisu um don bad ki, namar ba ia bun paitbah eh. Ki nang tharai ba u don hangta la kim iohi ia u. Hynrei ynda ki la lap ba um don, bad ba ki tieng ioh u la jah, ki la leit phai pat da ka jingkhuslai sha Jerusalem ban wad ia u. Ki la shem ia u ha ka Temple ba u iakren bad ki Riewstad shaphang ka Jingbha U Blei, bad kumno ban duwai ha U. U Jisu Khrist u la pynpaw ba u tip haduh katta ha kaba u iakren, bad u jubab ia ki jingkylli jong ki, ba ki baroh ki la lyngngoh ngain.

U la leit pat bad la ki kmie ki kpa sha Nasareth ynda ki la lap ia u, bad u la shong hangta haduh ba un da dap kumba 30 snem karta.

Ha kata ka por don uwei u briew uba bha eh, U Ioannis, u khun jong ka Elisabet, ka kur jong ka Mari. Te namar ba ki briew ki runar bad ki iapyniap briew, bad kim salia eiei ia U Blei, U Ioannis u la iaid kylleng ka ri ban ialap, u da kyrpad ia ki ba kin long ki briew kiba khambha. Namar ba u ieit ia ki, um salia oiei ia la ka met haba u leh bha ia ki. U la phong tang da u shniuh ut, u bam ruh tang da ki puit bad ka ngap khlaw ba u shem ha ki thliew dieng. Phim ju iohi ia ki puit namar ki don tang shajan Jerusalem jngai eh nangne.

Don ka wah, ym da jngai eh na Jerusalem, kaba ki khot ka Jordan. U Ioannis u pynbaptis hangne ia baroh kiba wan ha u, bad kiba kular ban kylla bha. U paitbah paitsan u la leit sha u hangta— U Jisu Khrist ruh u la leit shata. U Ioannis ynda u la iohi ia U, u la ong, "Ban lei ngan pynbaptis ia Me uba khambha bun shah ban ia nga." U Jisu Khrist u la ong, "Em, leh ia ka, kam pher eiei kata." Kumta u Ioannis u la pynbaptis ia u. Ynda u la dep, ia ka bneng la plie, bad ka sim ba itynnad, kum ka paro, ka la wan hiar ha u, bad ka ktien na U Blei ka la sawa na bneng, "Une u Khun jong nga," ka ong, "ha uba nga sngewbha eh."

U Jisu Khrist nangta u la leit sha ka ri ba tmang ba kynjah, ba ngi ong ka Ri Khlaw, bad u la sah hangta sawphew sngi bad sawphew miet ban duwai ha U Blei khnang ba un bit ban shakri ia ki briew, bad ban hikai ia ki ban long khambha; ba hadien ba ki la iap kin ioh shongsuk ha Bneng.

Ynda u la mih na Ri Khlaw u la sdang ban pynkhiah ia ki briew tang da kaba shu ktah ia ki. U Blei u la ai ia u ka bor ban pynkoit ia kiba pang, ban pynpeit ia ki matlah', bad ban leh bun ki kam ba maian bad ba phylla, ia kiba ngan sa iathuh ia phi hadien: bad kiba ngi ju knot "*Ki Kambah*" U Jisu Khrist. Nga kwah phin bat ia kata ka ktien, namar ngan dang pyndonkam pat ia ka. Bad nga kwah ba phin tip ba ka mut kaei-kaei kaba phylla eh, bad ia ka bam lah ban leh khlem aibor bad iarap U Blei.

Ka Kambah ba nyngkong ba U Khrist u la leh ka long ha ka shnong Kana, ha ka jingkhawai shong kurim ba u ia leit lang bad ka Mari ka kmie jong u. La lut ka wain: bad ka Mari ka la iathuh ia kata ha u. Don 6 tylli ki Khra-maw hangta bad la phah pyndap ia ki da ka um. Hadien kata U Jisu u la pynkylla

wain ia ka, u tang shu rah la ka kti. Te baroh kiba iadon hangta ki la iadih ia ka.

Namar U Blei u la aibor ia u ban leh kat kita ki jingphylla, U Jisu Khrist u la leh ia ki khnang ba ki briew kin tip ba um shu long tang kum u briew baroh, ba kin bat ruh ia kaba u hikai ia ki, bad ba kin ngeit de ba U Blei u la phah ia U. Bun bun ynda ki la ioh sngew ia kane, bad ynda ki la tip ba u la pynkoit ia kiba pang, ki la sdang ban ngeit ha U. Bad u paitbah paitsan u la bud ia u ha ki surok bah bad ki lynti shnong kat shaba u leit.

LYNNONG III.

Khnang ban ia don lang katto-kat ne ki briew babha ban ialeit lem bad U ban hikai ia u Paitbah, U Jisu Khrist u la jied Khadar ngut ki briew baduk ban long ki lok jong u. Ia kine ki Khadar la khot *ki Apostol* ne *ki Synran*. U la jied ia ki napdeng u luk u lak, khnang ba kiba duk kin tip hadien habud ba ia ka Bneng la thaw khnang na ka bynta jong ki, kumjuh kumba namar kiba ioh ba kot; bad ba ha khmat U Blei ym don

ka jingiapher hapdeng kiba riam bha, bad kiba kup rathai, ne kiba iaid khlem juti. Kiba lanot tam, kiba sniew briew tam, kiba anna, bad kiba kordit tam kin long ki Angel ba phyrnai ha Bneng tang lada ki long kiba bha hangne ha Pyrthei. Wàt ju klet ia kane ynda phi la rangbah. Khun kynrad, wat ju sarong ne hangamei, ia kino kino kiba duk la ki shynrang, ki kynthei, ne ki khynnah. Lada phi shem ba ki sniew, shu ong ha lade, lehse kin nym long kumne lada ki la don ki lok babha, ne ki ïng babha, ne lada ki la ioh shong skul kham bha. Kumta pyrshang man ka sngi ban kham pynbha ia ki da ki ktien jali-jaum, bad pyrshang barabor ban hikai bad ban kynrong ia ki lada phi lah. Lada ki briew ki kren sniew ia kiba duk bad ba kordit, kynmaw kumno U Jisu Khrist u la im hapdeng jong ki, u la hikai ia ki bad u la sngew ba u dei ban sumar nyngkong eh ia ki. Phi ruh isynei ia ki, bad khein kor ia ki, katba phi lah la ka bor.

Ki kyrteng jong ki Khadar Apostol ki long U Simon Petros, U Andrew, U Jakob, U Ioanis (ki khun U Sebedi), U Phillip, U Bartholomai, U Thomas, U Mathaios, U Jakob, (u khun u Alphaios), U Lebi, U Simon bad U Judas Iskariot:—

Une u haram, hadien u la die ia U Jisu Khrist; bad ngan sa iathuh pat ia kata.

Kitei saw ngut kiba nyngkong ki long ki nongtong dohkha ba duk, kiba ia shong hala ki lieng harud duriaw, bad ki ia syrdop la ki jar, haba U Jisu u wan iaid najan jong ki. U la sangeh, bad u la leit ha ka lieng u Petros, bad u la kylli ia u, u ngat ne em; "Em," la ong u Petros. La ki la tong baroh shimiet pynban kawei ruh khlem da ngat. U Khrist u la ong, "Pynhiar pat ia ka jar." Ki la pynhiar; bad khala khala ka la khapngiah da ki dohkha haduh ba la dei ban wan iarap da bun kiwei pat ban ring ia ka sha ryngkew. Kane ka long kawei pat na ki kambah U Jisu Khrist.

Hadien kata U Jisu u la ong. "Ale bad nga." Kumta ki la bud soit ia u. Bad naduh kata ki khadar ngut ki synran ki ia dn ryngkat kat shaba u leit. Namar ba u paitbah paitsan u bud bad u kwah ba Un hikai, u la kiew sha u Lum, bad hangta u la ialap ha ki; bad u la bthah da lade hi ia ki ktien kata ka jingduwai, kaba ong, "*Ko Kpa jong ngi Uba ha Bneng,*" bad kaba phi ju duwai man ka miet. La khot ia ka, "**Ka Jingduwai U Trai,**" namar la ong nyngkong da U

Jisu Khrist; bad namar ba u la hukum ia la ki synran ban duwai barobor kumne

Ynda u la hiar na u Lum la wan uwei u briew uba don ka jingpang ba shyrkhei, kaba ki khot u Niangthohlieh. Kum kine ki kynrei ha kita ki por; bad ia kiba ioh ia ka, ki ong, ki nongpang niangthohlieh. Une u la dem khrup ha ki kjat U Jisu Khrist, bad u la ong "Ko Trai, lada me mon me lah te ban pynkhiah ia nga." U Jisu uba dap barobor da ka jingsngewlem u la kner la ka kti, bad u la ong, "Nga mon! Khiah noh naduh mynta" Kata ka jingpang ka la jah mar kumta, bad u la khiah. Namar u paitbah u bud lynter ia u, U Jisu, bad la ki synran, u la leit shongthait ha ka wei ka ïng. Hangta ki briew ki la wan rah ha ka jingthiah ia u briew ba pangiap-shiliang; hynrei namar ba khapngiah briew kim lah pynpoi ia u haduh U Jisu. Kumta ki la kiew nalor ïng, ki la law ia ka jingsop, bad ki la pynhiar ia uta u briew ha ka kamra ba U Jisu u don. Ynda u la iohi ia u, U Jisu u la sngewlem ia u, bad u la ong,"Khie joit, rah la ka jingthiah, bad iaid bran sha la ïng." Uta u briew te u la koit kyndit, u la iaroh ia U Jisu, u ainguh ia U Blei; bad u la leit bak sha la ïng.

Uwei u Rangbah Shispah, ne u nong-ialam shipai, u la wan ha U Jisu, bad u la ong, "Ko Trai, u shakri jong nga u pang eh ha ïng." U Jisu u la ong, "Ngan wan pynkoit ia u." Hynrei uta u Rangbah Shispah u la ong, "Ko Trai, ngam iadeidor te bad Me ba Men da wan haduh ing. Shu kren, te nga tip u shakri jong nga un sa koit pat" U Jisu u la kmen haba u iohi ba u ngeit tylli haduh katne, bad u la ong "Khie, kan long kumba me kwah." Te uta u shakri u la koit naduh kata ka khyllipmat.

Hynrei na kiba wan baroh ha u, ym don u ba kham pait dohnud nalor uwei u Nongbishar. Une u la khyrwait la ki kti bad u la ong, "Ko Trai, ka khun jong nga, ka khun bhabriew ba tipsngi ka la iap. Alc, Kynrad, wan kloi, ktah ia ka da la ka kti ba khuid, te nga tip kan im pat Ai jingsuk ia nga bad ia ka kmie jong ka. Ngi ieit tam tang ia ka te, Trai, hynrei, mynta ka la iap noh."

U Jisu Khrist u la leit lang bad la ki synran sha kata ka ïng. U la shem ba ki lok bad ki marjan jong ki ki ia iam briew. Don ruh kiba iaput sharati kumba ju long ka dusturhaba iap briew ha kata ka Ri. U Jisu-Khrist u la peit sngewsih.

Te ban pyntngen ia ki kmie ki kpa u la ong, "Koit, koit kam shym iap, ka shu iohthiah." Kumta ynda u la pynmih noh ia ki briew nangta, u la bat ia ka kti kata ka khynnah; ka ruh ka la khie joit kum napoh ba iohthiah. Ba phin da iohi haduh katno ka jingkmen ki kmie ki kpa--kumno ba ki piam, ki thum, bad ki doh ki dait ia ka, bad ba ki ainguh ia U Blei bad ia U Jisu Khrist, U Khun jong U, namar kane ka Jingisynei ba khraw.

Hynrei U long Uba isynei bad ba sngewlom barabor. Namar ba U la leh bha katta katta bad namar ba U hikai ia ki briew ban ieit ia U Blei, bad ban kyrmen ban leit sha Bneng ynda ki iap, nangta la khot ia u, "*U Nongpynim jong ngi.*"

LYNNONG IV.

Don kiba shi jaid ki briew ha kata ka ri ba u Nongpynim jong ngi u leh kambah. Ia kine ki khot ki Pharisi. Ki long kiba sarong bad hangamei than; bad ki ngeit ba tang maki ki long kiba bha Kine ki tieng ia U Jisu Khrist, bad ki shun ia u im im peit peit namar u nang ban hikai ia u Paitbah. Kiwei ki Jiw kumjuh ki tieng ia u. Dei maki ki trai kata ka ri ha kata ka por.

U Nongpynim jong ngi shisien ha ka sngi U Blei u la iaid bad la ki synran na ki lyngkha kew, te ki la ia kheit khyndiat ban bam namar ba ki thngan. Kane, ong ki Pharisi, ka bam dei. Kumjuh ruh haba u la leit ha kawei ka Ingmane, bad u la peit isynei ia uba pli u briew uba la iap stai ka kti. Kino ki Pharisi ki la kylli ia u, "Dei ban pynkhiah ha ka sngi U Blei?" U Nongpynim jong ngi u la phai ktien bad u ong, "Lada phi don ka langbrot, bad kata ka hap hapoh thliew ha ka sngi U Blei, phin nym leit sei ia ka namar ba dei ka sngi U Blei? Hato sa kat u briew lei haduh katno u kor ban ia ka langbrot?" Hadien kata u la ong ia uta u briew ba pli, "Kner la ka kti." Mar kumta hi ka la khlain, bad ka la leit siew kum kata kawei pat. Kumta U Jisu Khrist u la ong ia ki, "Leh ia kaba bha barabor, kam pher la ha kano kano ka sngi ruh."

Shen hadien kane u Nongpynim jong ngi u la leit sha ka shnong Nain. La bud ia u hangta da u Paitbah, khamtam da kiṭa kiba don ki kur, ki lok ne ki khynnah ba pang; namar ki sei ia ki na ki dong ki lad kat shaba u iaid, bad ki kyrpad ia u ban ktah ia ki ba kin koit. Da kaba sngewbha eh u la leh ia kata,

bad ki la khiah baroh. Katba u nang iaid hapdeng une u Paitbah hajan ka khyrdop shnong, u la ia kynduh ia kiba bah ka krong. Ki leit tep ia uwei u Samla, ia uba ki bah khlem tap, kum ka dustur kata ka ri, bad kumba ka long mynta ha ki bun ki bynta ka ri Itali. Ka kmie rangli ka la bud ia ka krong, bad ka iam pait dohnud namar la u khun marwei.

Haba u Nongpynim jong ngi u la iohi ia kaba pli haduh katne, ka la dung ia ka dohnud jong u; bad u la ong ia ka, "Wat iam, Ko kynthei!" Ynda la pynsangeh ia ki nongbah krong, u la leit hajan, u la ktah ia ka, bad u la ong "Samla, khie joit." Tang shu sawa ka ktien u Nongpynim, uta uba iap u la im pat, u la khie, bad u la sdang ban kren. U Jisu Khrist u la ai ia u ha la ka kmie. Ah katno ki ia kmen baroh shi kmie shi khun! Hadien kata u leit noh bak.

Hamar kane u pait u la ia ñian haduh ba U Jisu Khrist u la dei ban hiar shárud um, bad ban kiew lieng noh sha ka ri ba kham kynjah briew. Ha kata ka lieng u la iohthiah. Ki synran jong u pat ki nang ia shong. Hamar hangta, la khie bad la kyrhuh ka eriong. Ki dew ki la tyllep ia ka lieng, bad ki la pangah ia ka haduh ba ki la tharai ba

kan sa ngam. Namar ba ki tieng, ki synran ki la kyrsiew ia u. "Pynim ia ngi, Trai," ki ong, "ngi la iap!" U la khie joit u la rah la ka kti; bad u la ong ia ka Duriaw ba kyrhuh bad ia ka lyer ba pyrsat, "Shong suk jai." Kumta hi ka bnèng ka la khuid kdiar, ka lieng ruh ka la iaid suki jai nalor ka sla um ba pasiang.

Ynda ki la poi sha shiliang, ki dei ban iaid na ka jaka tep briew ba kynjah, habar ka shnong ba ki ia leit. Baroh ki jaka tep ha kita ki por ki don shabar shnong Ha kane ka jaka u shongsah hapdeng ki maw jingtep u wei u lamwir ba runar, uba jlew synñia la bad sngi. Te baroh kiba dei iaid najan nangta, ki khynñiuh ban tang shu iohsngew ia u ruh. Ki la pyrshang khum ia u da ki kynjri nar; hynrei namar ba u khlain mrad u la btat lyngkhot lyngkhai ia ki. U ju lympat ia lade ha ki maw ba nep, bad u tar ia la ka met da ki ha ban da triem ban peit ruh, bad u jlew artat artat. Haba une u la iohi ia U Jisu Khrist, dang na jngai bah, u la pyrta, "U dei u Khun Blei! Ko Khun U Blei, wad ai saja ia nga." Ynda u la poi hajan, U. Jisu u la iohi ba la 'patar ia uba pli da u Ksuid Dujok. Namar kata u la beh ia kata ka

jinglamwir sha ki sniang kiba ia bam phlang hangta. Mar kumta buk baroh shi bhur ki la her bad ki la noh khongpong nalor ka riat shapoh Duriaw bad ki la iap jyllop.

Ynda u Herod u la iohsngew ba U Jisu Khrist u la leh ia kine ki jingphylla-ki matlah ki peit, ki kyllut ki iohsngew, ki bieit ki kren, ki dkoh ki iaid, u paitbah paitsan ruh u bud ia U—u Herod, u khun jong uta u syiem runar uba la pyn-iap iaki Balui-lui, namar ba u synshar hangta, u la ong, "Une u briew u dei u lok u Ioanis Nongpynbáptis." U Ioanis phi la tip u long uba bha, uba phong ka sopti shñiuh ut, bad uba bam da ka ngap khlaw. U Herod u la phah kem ia u namar ba u hikai bad ialap ha ki paitbah bad u la sot byndi ia u ha la ka iing paki.

Haba u Herod u dang mehding kumne ia u Ioanis, la wan lyngkhuh snem ka sngi kha jong u. Te ka Herodia, ka briew ba runar, ba ka dei ka khun jong u, ka la shad suk mynsiem ban pynbyrngia ia u. Ka la pynsngewbha ia u haduh ba u la smai la spot ban ai kat kaba-kan pan. "Lada kumta," ka la ong, "Ko pa, to ai kein da ka khlieh u Ioanis ha ka pliang," namar ka shun ia u.

U Syiem u la thangiong, namar la u la set byndi ia u Ioanis, um shym mut haduh ban da pyniap syndon ia u. Namar ba u la smai pat ban ai kat kaba kan pan, u la phah ia ki shipai sha byndi ban khrai ia ka khlieh jong u, bad ban ai ia ka ha ka Herodia. Ki la leh kumta, bad ki la leit ai ha ka kumba ka pan, ha ka pliang ne ka thar. Ynda U Jisu Khrist u la iohsngew na la ki Apostol ia kane ka kam runar, u la leit noh bad ki nangta sha kawei pat ka jaka, ynda ki la lah tep jar-jar ia u Ioanis mynmiet.

LYNNONG V.

Uwei na ki Pharisi u la iawer ia u Nongpynim jong ngi ban leit bam ja ha ing jong u. Katba u Nongpynim jong ngi u dang ia bam, kawei ka kynthei ba na kata ka shnong, kaba la im khlemrain, ka la wan rung sor na shadien ha kata ka kamra, namar ka lehrain ioh u Khun U Blei un iohi ia ka. Hynrei ba ka shaniah pat ia ka jingbha, bad ka jingsngewlem jong u ia kita baroh, kiba la ki la leh pop, pynban ki la kylla da shisha, ka la tur mian shi mian haduh ha u. Ka la dem khrup ha ki slajat jong u, bad ka la pynsum ia ki da la ki ummat pait-

dohnud, ka la doh ia ki, bad ka la niad ruh da u shñiuh ba rymphai jong ka : bad ka la kyllan ia ki da ka jingiwbih thiang kaba ka wan rah Ka kyrteng jong ka ka dei ka Mary Magdalen.

Haba uta u Pharisi u la iohi ba U Jisu u shah ba kan ktah ia u, u la mut ha lade ba U Jisu um shym tip eiei ia ka jingsniew kane ka briew. Hynrei U Jisu Khrist, ba u ithuh ia ki jingpyrkhat jong u, u la ong ha u, "Ko Simon"-- katà ka kyrteng uta u Pharisi—" lada arngut ki kit ram ha ujuh u briew, uwei 500 suka bad uwei pat tang 50, te u map lang ia ki ram jong ki baroh arngut, uno na kita kein me tharai, u ban kham ieit ia u ?" U Simon u la ong, "Nga tharai uta kein uba la ioh map kaba kham bun." U Jisu u la sngew ia hap ia katà ka nia, bad u la ong, "Kumba U Blei u la map ia kat kata ka pop jong kane ka briew, nga ngeit katta kein ka ruh kan ieit kylliang ia u" Te u la ong ía kata ka briew, "U Blei u la map ia ki pop jong pha." Kiba ia bam baroh hangta ki la phylla ba U Jisu Khrist u don ka bor ban map pop ; hynrei U Blei u la ai ia kata ha u. Kata ka briew ka la nguh la dem ia u namar kane ka jingisynei, hadien kata ka la leit noh.

Ngi ioh jingmut na kane, ba ngi ruh ngi dei ban map ia kiba la pynmong ia ngi, lada ki wan ban phla ba ki la babe ia la kata ka jingleh. Wat lada kim wan ban phla kumta ruh, pynban ngi dei ban shu map hi ia ki; bad ngim bit ban shun, ne siew kylliäng ia ki, lada ngi kyrmen ba U Blei un map ia ngi.

Hadien kane, la don ka jingkhawai ba khraw jong ki Jiw ha Jerusalem: U Jisu Khrist ruh u la leit shata. Ka don ka pung ba ki khot ka Bethesda, hajan ka jaka ba ki die langbrot, kaba don san tylli ki khyrdop. Haba poi ka por kata ka jingkhawai, bun kiba pang bad ba dkoh ki ju wan sum ha ka, ba ki ngeit ba u Angel u wan king ia ka um. Te jar uba ioh sum nyngkong un koit na ka jingpang la kaba kumno-kumno. Ha pdeng kine kiba sangsot kumne, la don uwei uba la pang la laiphewphra snem. U Jisu u la isynei haba u la iohi ia u marwei lytar khlem don ba iarap ban ioh sum. Kumta u Nongpynim jong ngi u la ong ha u, "Khie, rah la ka jingthiah, bad leit sha la ïng." Kumta hi u la ieng joit bad u la leit noh kum u bam shym lei-lei satia.

Bun ki Jiw ki la iohi ia kane: bad kata ka nang pyningkhong arshah ia ki,

namar ki tip ba ki briew kiba la khiah, bad ba la ioh hikai na u, kin nym ngeit shuh ia ki Lyngdoh jong ki; namar ki pat kiba hikai ia ka bam shisha, bad ki shukor artat ia ki. Kumta ki la ia sylla ban pyniap ia U Jisu Khrist, namar ba u pynkhiah ha ka sngi U Blei, (kata kàba pyrshah eh ia ka aiñ jong ki) bad námar ba u kam ia lade U Khun U Blei. Namar kata ki la pynbira bad pynkhih ia u paitbah ban shun, bad ban pyniap noh ia u.

Hynreî ki paitbah pat ki bud ia u kat sha ba u leit, bad ki iaroh ia u, bad ki ia kyrpad ba un hikai bad pynkhiah ia ki; namar ki tip ba u leh tang kaba bha suda ia ki. U Jisu hadien kata u la kiew lieng lyngba ka duriaw Tibireas: bad ynda u la shong bad la ki synran ha ranab lum u la iohi ia u paitbah ba ia ap ia u ha kjat lum. Hadien kata u la ong ha u Apostol Phillip, "Naei sha ngin ia thied jingbam ba kin ia bam ba kin ioh bor pat ynda ki la iaid jngai katne?" U Phillip u la ong, "Ko Trai, wat arspah suka ka jingbam kàm pat biang te haduh katne u bynriew." Sa u Andriw, u para u Simon Petros pat, u la ong, "Don tang san tylli ki kpu barli bad ar tylli ki dohkha rit ki jong uwei u khynnah. Te kita

kin sapa aiu hapdeng katne ? " U Jisu Khrist u la ong, "Khie, ong kin ia shong riang ha u phlang." Hadien kata u la shim ia kita ki jingbam, u la nguh ia U Blei, u la kdiah ia ki, bad u la phah sam ha uta u paitbah. San hajar ngut ki rangbah, nalor ki kynthei ki khynnah ki la ia bam : bad ynda ki la ia kdang baroh dang tam sa 12 shang mam. Kane kawei pat ka kambah U Jisu Khrist.

U Nongpynim jong ngi hadien kata u la phah ia la ki synran ba kin nang leit noh da ka lieng, bad un sa wan nadien, namar un dang ia khublei shuwa ia ki paitbah. Ynda la kynjah jar, u la sah sa woibriew ban duwai. Kumta la lap ka miet. Ki synran ruh ki la nang ia king bad ia khmih lynti lano-pa-lano un wan. Ynda la synñia ngaiñ, haba ka lyer bad ki dew ki la pynshad kynting ia ka lieng, ki la iohi ba u iaid ha sla-um kum ha ryngkow. Kumta ki la ia khynñiuh bad lynñiar artat. Hynrei U Jisu u la ong "Dei Manga, wat sheptieng ! " U Petros u la pyneh, bad u la ong, "Lada dei Mame, Trai, hukum ba ngan wan sha Me na sla-um." "Ale,"la phai ktien U Khrist. U Petros hangta u la iaid ha um. Ynda u la iohi pat ia ka lyer bad ki

dew u la-kyiuh, u la jan ngam, bad un ngam ruh shisha ; hynrei U Khrist u la khring ia u, bad u la ialam ia u sha ka lieng. Ha kata hi ka khyllipmat ka lyer ka la iohthiah jai. Nangta ki sa ia ong para lok, "Une shisha dei U Khun U Blei."

U Jisu u dang leh shuh sa kiwei pat ki kambah nadien kane, bad u la pynkoit bun kiba pang. Ki dkoh ki iaid, ki matlah ki peit, bad ki thlun ki lait-kren. Sa shisien pat la lang biang u pattbah uba thngan bad ba la lywait, namar ba kim ioh bam kdang la lai sngi. U la shim te hynñiew tylli ki kpu bad ki dohkha de na ki synran. Kum mynshuwa u la bysa saw hajar ngut ki briew. Ynda ki la kdang baroh la tam sa hynñiew shang mam.

Nangta u la pynpra la ki synran, bad u la phah ia ki sha ki shnong, rit bad khraw, ban hikai ia ki briew. Ha ki u la ai bor ba kin pynkoit ia kiba pang, ha ka Nam U Blei Dei ha kane ka por ba U la iathuhlypa ha ki, (namar U tip aiu ka ban sa jia) ba U dei ban leit ha kawei ka sngi sha Jerusalem, ban shah lehbeiñ than hangta, bad kin sa pyniap artat ia U. Hynrei U ong, ynda la dap lai sngi Un sa mih pat na jingtep bad

un sa kiew sha Bneng. Hangta un shong ha ka kti kamon U Blei, bad un iasaid bad U namar ki Nonglehpop.

LYNNONG VI.

Hynriew sngi hadien kane ka Kambah ba khadduh, (ka jong ki Kpu bad ki Dohkha) U Jisu Khrist u la leit kiew tang bad lai ngut na ki synran sha u Lum ba jrong. Kine ki synran dei u Petros, u Jakob bad u Ioannis. Hamar ba u dang kren ha ki, kyndit ka khmat jong u ka la tyngshain kum ka sngi, bad ki jain jong u pat ki thaba kum ka rupa ba phyrnai. Te u la ieng ha khmat jong ki kum U Angel. U lyoh ba phalang u tap lup ia ki, bad ka ktien ka kren napoh u lyoh ka ong, "Une u Khun lut mynsiem jong nga, ha uba nga hun ka dohnud. Ngeit ha U." Nangta baroh lai ngut ki la dem khrup, bad ki la tap la ki khmat, namar ba ki tieng. Ia kane ki khot, "Ka Jingkylladur U Nongpynim jong ngi."

Ynda ki la ia wan na uta u lum, bad ki la don ha pdeng u paitbah pat, uwei u briew u la demkhrup ha ki slajat U Jisu Khrist, bad u la ong, "Ko Trai, isynei seh ia u khun jong nga ba u pang lam-

wir ; teng-teng u noh ha ding, bad teng-teng pat ha um, bad u la mong rynjain. Ki synran jong Me ki la pyrshang te kim lah." U Nongpynim jong ngi u la pynkoit ia u khala-khala. Hadien kata u la ong ha la ki synran, ba ki la dei ban lah ia kata tang lada ki la ngeit tylli lut'ha U, kumba ki la dei ban ngeit.

Ki synran ki la kylli ia u, "Ko Kynrad uno uba rangbah tam ha ka Hima ki Bneng ?" U Jisu u la khot ia u khynnah, u la piam ia u, bad u la ong artat, "U Khynnah kum une. Nga ong ha phi ba ym don ki ban ioh rung ha ka Hima ki Bneng lait tang kiba shida kum ki khynnah. Jar uba pdiang ia uwei uba kum une u khynnah, u pdiang ia nga. Jar uba pynsniew pat ia uwei na ki, khambha ia kum uta ban teh da u'maw khynrut ha ka ryndang, bad ban pynngam ia u shapoh ka thie ka duriaw. Ki angel ki dei ki khynnah." U Nongpynim jong ngi u ieit ia uta u khynnah, bad ia ki khynnah baroh ; haoid - bad ia ka pyrthei baroh. Ym ju don mynno-mynno uba la ieit janai ia ki briew baroh kum ma U.

U Petros u la kylli ia u, "Ko Trai, haduh katno sien ngan map ia uba pyndom ia nga ? Haduh hynñiew sien ?" U

Trai u la ong, "hynniew phew sien ki hynniew sien, bad tam ia kata ruh. Namar kumno phi khmih lynti ba U Blei un map ia phi, haba phi leh sniew, lada phi hi phim map lut ia kiwei pat ki briew baroh."

Nangta u la iathuh shaphang uwei u briew ha ki synran, u ong, "Don u shakri uba kit ka ram ba khia na la u kynrad kaba um lah siew shuh. Namar ba la pynbitar ia u kumne, uta u kynrad u la mut ban shu die mraw noh ia uta u shakri. Hynrei ynda uta u shakri u la nguh la dem eh synñia sngi, uta u kynrad u la map ei ia u. Une pat u don u para shakri kum u hi uba kit ram na u tang shispah suka. Ha ka jaka ban leh sbun leh bha ia uba pli, kumba u la mad hi na la u kynrad, u pat u thep pynban ia u sha patok. Ynda u tip ia kata, uta u kynrad u la leit sak sak sha u, bad u ong, "Ko shakri bymman, nga la map ei ia me; te na kano kein ka daw ba me pat mem map satia ia la u para shakri?" Namar ba um shym map ia u, uta u kynrad u la beh ia u sha ka jynjar ba khraw. "Kumta," ong u Nongpynim jong ngi, "kumno phin kyrmen ba U Blei un map ia phi, lada phim map ia kiwei pat." Ka mut kumne kata ka bynta ka jingduwai

U Trai kaba ong, "Map ia ki palat jong ngi"—kata ka mut ia ka let ka lait jong ngi ia ki para briew—"Kumba ngi ngi map ia kiba leh sniew ia ngi."

Hadien kata u la iathuh sa kawei pat bad u la ong, "Shisien la don u Nongrep uba don ka brisoh. Te u la leit weibriew ha kawei ka step, bad u la ia kut Bad ki nongbylla ba un ai ia ki shi suka shi briew baroh shi sngi Ynda la kham sngi u la phah sa kiwei pat katjuh ka dor; ynda la nang kham sngi u la phah sa shi kynhun pat. Kumta u iai phah sa kiwei pat haduh ynda ta jan sep ka sngi. Ynda ka la sep bad ki la wan ia shim bainong, kita kiba trei nyngkong ki la khñium, ba kita kiba wan trei khadduh ki ioh mar kumjuh ka dor, bad ki ong, "Kane ka bam hok." Hynrei uta u nongrep u la ong, "Lok nga la ia kut bad phi shi suka, hato kata ka la hiar dor noh namar nga ai katjuh ia uta uwei pat?"

U Nongpynim jong ngi u mut ban hikai da kane, ba ki briew kiba la leh bha baroh shirta kin leit sha Bneng ynda ki la iap. Hynrei ki briew ba la leh sniew ruh, namar ba ki shem jynjar, ne ba kim don kmie, kypa, ne ki lok ban pynbha ia ki haba dang rit, lada ki kylla bad pan map shisha, wat ynda ki la tym-

men ruh, U Blei Un map, bad kin leit sha Bneng. U hikai la ki synran da kum kine ki Khana, namar u tip ba ki briew ki bang ia ki, bad ki kham lah ban kynmaw kham bha, lada u kren da kumta. Ia kine ngi khot ki pharshi—Ki Pharshi u Nongpynim jong ngi;—bad nga kwah ba phin bat bha ia kata ka ktien; namar hadion ngan sa iathuh shuh sa katto katne na kine ki pharshi.

Ki briew baroh ki ia pdiang lut ia kaba U Trai jong ngi u ong; hynrei kim ia hap kajuh ka jingmut satia shaphang jong u hi pat. Ki Jiw bad ki Pharisi ki la kronbein pyrshah ia u ha ki paitbah. Don na ki ruh kiba la don jingmut ban shoh bandat, ne haduh ban shim syndon ia ka mynsiem jong u. Hynrei dang ha kata ki dang shynrain ban ktah kti, namar ka jingbha jong u; bad la u riam u beit lajan kum u luk u lak, pynban kim lah ban ia peit pyrshah ia ki khmat bad ka jingbhabriew ba palat liam jong u.

Ha kawei ka step haba u dang hikai ia u paitbah ha Lum Olib, bad katba ki dang ia shah shkor kyndiang ia u, sa kiwei pat, ki Pharisi bad kiwei kiwei ki Nongthoh de, ki wan ring kaw kaw ia kawei ka kynthei kaba la leh pop, bad ki

ia pyrta lang, "Kynrad, Kynrad," ki ong, "ha khmih kum kane ka briew! Ka aiñ jong ngi ka ong ba dei ban lynthem maw ba kan iap noh kaba kum kane. Me pat me ong kumno?"

U Jisu u la peit shlip ia une u paid ba khynwin, bad u tip ba ki kwah ba un ong, "Ka aiñ ka eh than eh." Lada un ong kumta te kin ioh daw ban mudui khnang ban pyniap ia u. Ki la daitthah bad la syier haba u peit pyrshah ia ki kumne, hynrei ki iai pyneh bad iai pyrta, "Ong kloi, ong kloi, Me pat me ong kumno?"

U Jisu u la dem, bad u la thoh da la ka shynriahti ha u shiap, "Uta uba khlem pop ha pdeng jong phi, ai un lynthem nyngkong uta." Haba ki dang ia phñian ban pule, u la ong hi ia kita ki ktien ba u la thoh Te baroh ki la ia pra jik-jak la ka jong ka jong, sah sa tang U Jisu bad kata ka briew kaba pyndem la u ñiuhmat sha khyndew.

U Jisu Khrist u la phai bad u la kylli ia ka, "Shano kito ki nongmudui jong pha? Ym don ba pynrem ia pha?" "Em, kynrad ym don," ka la ong. U nongpynim jong ngi u la ong ha ka, "Ma nga ruh ngam pynrem ia pha. Khie kein, da kynmaw dngong ban nym leh pop shuh"

LYNNONG VII.

Katba U Nongpynim jong ngi u dang hikai ia u paitbah bad u jubab ia ka jingkylli jong ki, uwei u Riewsaid u la ieng joit bad u la kylli, "Kynrad, aiu ngan leh ba ngan ioh ka jingsuk ynda nga la iap?" U Jisu u la ong, "*Kaba nyngkong eh na ki hukum baroh ka long, U Trai U Blei jong ngi u long uwei U Trai; to men ieit ia U Trai U Blei jong me da ka dohnud jong me baroh, da ka mynsiem jong me baroh, da ka jingmut jong me baroh bad da ka jingkhlain jong me baroh. Bad kaba ar ruh ka iaian eh bad kata: Men ieit ia la ū paramarjan kum ia la ka met. Ym don kawei pat ka hukum ka ban palat ia kine.*"

Uta riewsaid u la ong, "Hynrei uba kum ei u para marjan jong nga? Iathuh ia nga ba ngan dup tip." U Jisu u la jubab ia u da kane ka Pharshi:—

"Uwei u briew," U ong, "u mih na Jerikho weibriew ban leit sha Jerusalem: te u la leit ngat ha ka kti ki nonglute. Ynda ki la sliah ia ki jain jong u baroh, bad ki la shoh ia u, ki la phet soit, bad ki ioh ia u lyngkrang ha surok. Uwei u Lyngdoh, uba dei iaid nangta, u la iohi ia uta uba pli, um phai tang ka khmat ruh, bad u kiar bak. Sa uwei pat u Levi

u la iaid nangta. U ruh u la iohi ia u, u shu peit lieb, bad u ruh u la leit la ka leit. Hynrei u Samaria, uba dei iaid lynti nangta, u tang shu iohi ia u u la sngewlem, bad u la tah ia ki jingmong jong u da ka umphniang bad ka wain; u la pynkiew ia u ha ka Kada ba u shong ia lade bad u la leit buh ia u ha ïngbasa. Ynda kum lashai shuwa ba un leit noh u ai ar suka ha u trai ïng, bad u ong artad, "Sumar ia u, bad ia kaba phi pynlut tam ngan sa siew ynda nga wan phai." "Te uno na kine kein," ong U Nongpynim ha uta u Riewsaid, "me tharai uba dei u marjan jong uta u briew ba pli?" "Uta kein uba la leh bha ia u," la ong u riewsaid. "Haoid kein," ong u Nongpynim jong ngi, "Khie me ruh leh kumjuh. Sngewlem ia uno uno kumjuh. Namar ki briew baroh ki dei tang ki marjan bad ki kur ki kha suda."

U la kren sa kawei pat ka pharshi ha ki kaba mut kumne, ba ngim dei ban kop ne hangamei ha khmat U Blei, hynrei ba ngi dei ban shida man ka sngi. "Haba la iawer ia phi sha kano kano ka jingkhawai ne jingshongkurim," U ong, "wat ju shong ha jaka ba kortam ioh wan poi uba kham donburom nadien, te un phah kynriah ia phi nangta.

Hynrei shong sha kyndong, te ia kaba kham kor kin sa ai hi, lada phi dei ban ioh ia ka. Namar jar uba kyntiew ia lade yn pynpoh, bad uta uba pynhiar ia lade yn kyntiew ia u."

U la kren sa kane pat ka Pharshi—"Don uwei u briew," u ong, "uba thaw ka Jingkhawai miet ba khraw bad u la wer bun ki briew: te u la phah pyntip pat ia ki hadien da la u shakri ba la lah khreh ia ka, bad ba la ia ap sa tang ia ki. Hynrei ki pat ki la ia ai daw. Uwei u la ong ba u dang thied ka bri, te um lah wan ba u dei ban leit khmih ia ka. Uwei pat ba u dang lah thied san har ki masi lur, u ruh um lait wan ba u dei ban leit tynjuh ia ki. Sa uwei pat u ong, ba u dang lah shongkurim shen, namar kata um pat lait wan. Ynda u kynrad u la ioh sngew ia kata u la dom, bad u la hukum ia la u shakri ban lum na ki trep ki skum bad ki dong ki lad baroh ia kiba duk bad ki dkoh, ki kynriang bad ki matlah ban ia wan bam ia kata ka jingkhawai."

Ka jingmut u Nongpynim jong ngi ha kane ka Pharshi ka long ba kita kiba ia beh eh ia ka myntoi bad ka sngewbha la jong, khlem ioh por shuh ban kynmaw ia U Blei ne ban leh bha, Un nym ieit ia ki kumba U ieit ia ki rangli ki juki.

Shisien U Jisu u la iaid hapdeng u paitbah ha shnong Jerikho. Hangta u la iohi ia uwei u brièw ba u kiew halor dieng khnang ban khmih ia u. Une dei u Sakhaios, u riew paitbah bad uba ki khein u riewpop. Hynrei U Jisu u la phah ia u ban hiar noh kloi, namar U Jisu Khrist un sah ha ïng jong u ha kata ka sngi. Kita ki briew ba sngew khraw, ki Nongthoh bad ki Pharisi, ki la woh nia namar kane, bad ki la ia ong, " U ia bam bad ki riewpop." Ban jubab ia kane U Jisu u la kren da kane ka pharshi, kaba ngi ju khot, " Ka Pharshi u Khun Sarong Awria."

" Shisien." u ong ha ki, " la don u briew uba don ar ngut ki khun shynrang. U para u la ong ha kawei ka sngi, ' Ko pa, ai noh kein ka bhah jong nga na ka spah ka phew jong phi, ba ngan leh katba nga sngewbit da ka.' Ynda u kpa u la ai, u la khung la kata ka tyngka bad u la leit soit sha ka ri kaba jngai, bad tang katno-re u la pynlut khoit ia ka ha ka jingim bam pyrwa jong u.

" Ynda la lut phain kumne, la poi ka nemsniew ba khraw ha kata ka ri baroh kawei, ym don kpu ne kew ei-ei shuh; u phlang u la tyrkhong bad u jingthung u la iap iong baroh. U bam pyrwa u la

poi mynta ha ka khim khait, bad u la leit shong shakri ap-sniang noh. U la kwah ban bam wat sa da u skap ba ki bsa sniang ruh, hynrei u kynrad jong u um ai. Ynda u la kut lad kumne, u la kren weibriew, " Ki shakri ha iing u kpa jong nga baroh" u ong, " ki bam ha ban da kdang, bad ia kaba tam ki bret; nga pat nga nang iap thngan hangne! Ngan ieng joit, ngan leit sha i pa, ngan ong ruh ha i, " ko pa, nga la leh pop ia U Blei bad ia phi, te ngam sngew dei shuh kein ba phin kam khun ia nga."

" Kumta u la leit phai pat sha iing la u kpa da ka jingrit mynsiem bam lah ong shuh. Haba u dang na jngai bah u kpa pat u la nangiohi, bad u la ithuh ia u la u la kup sa tang da u sainalia rathai. Kumta u la mareh ban leit tan ia u, u la iam, u la piam na u ryndang bad u la doh ia u. Tang shu poi ha iing u la hukum ia ki shakri ban pynphong ia u kloi lan da ki jainbha jaidmiat, bad ban ia khawai dawai namar ba u dangim u khun jong u. Ki la leh ia kane baroh. Bad la shong shit ka iing ka sem ir.

" Uta u hymmen, ba u don sha lyngkha um tip ba la wan phai u para. Ynda u la wan janmiet, bad ynda u la iohsngew ia ka pu[illegible]a

MEGHALAYA STATE CENTRAL LIBRARY, SHILLONG.

kata, u la kylli ia ka daw na u shakri. Uta u la ong, "Ba la wan phai u para jong phi; kumta u Kpa u la thaw ia kane ka khawai dawai baroh." Tang kumta hi uta u hynmen u la phoi bad u la shla lep; bad um treh rung sha ïng. Ynda u kpa u la tip ia kata u la leit ban khroh ban kjor ia u.

"Ko Pa," ong uta u hynmen, "phim khein briew te ia nga, ba phi leh kmen katne-katne haba wan phai une u runar. Ngam ju mih na ïng la baroh katta ki snem. Nga la ngeit sneng ia phi; hynrei shisien ruh phim ju khawai ia nga. Haba une pat uba la bam duh bad uba la pynngam ia ka spah ka hajar ha ka lutphut bad ka awria, u wan phai, phi kmen pashait bad phi pynphuh pynphieng ia ka ïng katne." "Ko khun," ong sa u Kpa, "lynter phi don ha ïng bad nga; baroh ka jong phi suda. Ngi nang tharai ba u para u la iap, te u dang im pynban, ba u la jah, te ngi la ioh pat ia u. Ka long tang kaba dei, te khun, ba ngin ia bam ia dih sngewbha haba u la wan poi kyndit sha la ïng kumne."

Da kane ka Pharshi U Nongpynim jong ngi u mut ban pyni ba kita kiba la leh pop, bad ba la klet ia U Blei ruh kin ioh pat ia ka jingisynei jong u ha kano-kano

ka por, tang lada ki sngewsih bad ki kylla na ki pop ba ki la ngop trong.

Ki Pharisi ki la bein ia kine ki jinghikai u Nongpynim jong ngi, namar ki dei ki riew khrawspah bad kiba khwan; bad kiba ngeit ba kat ki ym don briew shuh ha ka pyrthei. Ban maham ia ki u la kren sa kane ka pharshi—Ka pharshi u Khun ka lak bad u Lasaros.

" La don shisien uwei u Khun ka lak," u ong ha ki, " uba riam tang da ki khor bad ki rusom, uba bam ruh tang da ka doh ka khlieñ suda man ka sngi. La don ruh uwei u nongkhrong, u Lasaros ka kyrteng jong u, uba la sop da ki tohjaw bad ka prum shirynieng, ia uba la buh ha ka khyrdop jong u, bad uba ap ban pynkdang ia lade da kaba la theh na ka meij jong u. Nalor kata ruh sa ki ksew ki wan ban jliah ia ki prum jong u.

" Une u Nongkhrong hadien u la iap noh. Ki Angel te ki la wan rah ia u sha ka shadem u Abraham—U Abraham u la long uba bha bad u la im shuwa kata, bad u la don lypa ha Bneng. Uta u Riewspah ruh u la iap bad la tep ia u. Te na Dujok u la khmied la ki khmat ha la ka jingkordit, bad u la iohi utai u Abraham

bad u Lasaros ha Paradais. Nangta u la pyrta, "Ko Pa Abraham," u la ong, "phim isynei du ia nga ha kat kane ka kordit? Phah soh ia u Lasaros ba un wieh la ka khmut kti ha ka um ban pynsngem ia u thyllied jong nga namar nga la tyrkhong ha kane ka thyllied ding." Hynrei u Abraham u la ong, "Ko hep, to kynmaw ba dang ha kawei pat ka junom me la ioh tang kaba bha suda, bad u Lasaros pat tang kaba sniew suda. Hynrei ha kane mynta ia u la pyntngen, bad ia me pat la pyntyrkhong."

Hapdeng kiba bun kiwei pat ki Pharshi U Khrist u la kren sa kumne ha kino ki juh ki Pharisi shaphang ba ki hangamei. "Arngut ki briew," u ong, "ki la kiew sha Templ ban duwai; uwei u Pharisi, bad uwei pat u Nongkhrong. U Pharisi u la ong, "Ah Blei, nga nguh ia me ba ngam long u bam hok kum kiwei pat ki briew, bad ba ngam long u riewsniew kum une u Nongkhrong" U Nongkhrong pat u ieng na jngai, um shlan ban khmied la ki khmat sha Bneng, hynrei u iai tied la ka shadem bad u la ong, " Ah Blei, isynei kum ia nga, u riewpop.Te U Blei — ong U Nongpynim jong ngi—Un kham isynei ia uta ban ia uta uweipat, bad Un kham sngap ia ka jingduwai jong u

namar u duwai shida bad khuid dohnud."

Ki Pharisi ki la mehding namar ba u kren kumne; kumta ki la phah siar noh sa da kiwei pat ban kylli jingkylli na u; ban riam ia u ban kren bein ia ka Aiũ. U Patsha kata ka ri dei u Kaisar. U la buh ka aiũ ba baroh ki raiot jong u kin siew khajna. Te u ai saja kaba biang ia kat uno ma uba iapyneh. Kine ki nongsyntiat ki la mut lehse ki lah ban riam ia u ban khang ia ki ban siew khajna; kumta un ngat ha ka kti u Patsha. Namarkata, ki leh ialade kum kiba bieit, bad ki kylli ia u, "Kumno, Kynrad, phi uba ju hikai hok ia ka ktien U Blei, bad phim ju pyniapher ia u riewspah na uba duk. Hato bit ne em ba ngin ai khajna ha u Kaisar?"

U Khrist, ba u tip ia ka buit jong ki, u la ong. "Phi da kylli lei ia kata! Wallam hangne kawei ka suka." Te ki la ai ia ka. "Ka dur jongno bad ka kyrteng jongno kine hangne?" u la kylli. "Ki jong u Kaisar," ki la ong, "Te," ong sa U Nongpynim̃ jong ngi, "ia ki jong u Kaisar te ai sha U Kaisar kein."

Kumta ki la leit bak, ki la jewsew bad ki nangingkhong ba kim lah riam ia u. Hynrei U Nongpynim jong ngi u tip

ia ki dohnud bad ki jingpyrkhat jong ki, bad u tip ruh ba sa kiwei pat ruh ki dang ia siar pyrshah ia u; bad ba sa tang katno kin sa pyniap ia u.

Katba u dang hikai ia ki ia kane baroh, u la shong hajan ka Synduk jingkynshew ha kaba ki briew kiba iaid nangta ki ju noh la ki peisa namar kiba duk. Bun ki riewspah ruh katba U Khrist u dang shong hangta ki la noh bun-bun tyngka. Khadduh ka wan kawei ka Rangli, bad ka ruh ka la noh ar damli, hadien kata ka la leit noh jar-jar. Ynda U Jisu u la iohi ia kane u la ieng ban leit noh, u la khot lang ia la ki synran, bad u ong ha ki, ba kata ka rangli ka la ai palat ban iano-iano ha kata ka sngi; namar kiwei dei kiba ioh ba kot, kin nym sngew pher ei-ei ia kaba ki la ai ha kata: hynrei ka pat kaba duk haduh katta bad ka la ai noh lehse ia kiba ka dei ban thied jingbam ia lade ha kata ka miet.

Da lei-lei ngim bit ban klet aiu ka Rangli ka la leh haba ngi sngew ba ngi la leh bha iano-iano.

LYNNONG VIII.

Don uwei u briew ha Bethani uba kyrteng u Lasaros. Une u la kem pang eh, bad u dei u hynmen kata ka Mary

kaba la pynsleh ia U Khrist da ka jing-iwbih, bad kaba la ñiad ia ki slajat jong u da u shñiuh jong ka. Maka bad ka para jong ka ka Martha ki la phah ktien mardor sha u. "Ko Trai," ki ong, "U Lasaros uba phi ieit u pang eh, bad imat um sah shuh."

U Jisu u dang pynlat sa ar sngi hadien ba u la ioh ktien kumne. Ynda la lah kita ki sngi u ong ha la ki synran, " U Lasaros u la iap, ia kein ngin ia leit noh sha Bethani." Kane ka shnong ka don hajan Jerusalem. Ynda ki la poi hangta ki la lap kumba U Jisu u la ong lypa, ba u Lasaros u la iap, bad ba la tep ia u la saw sngi.

Ka Martha ynda ka la tip ba U Jisu u la ha lynti, ka la ieng joit na pdeng ki kha`ki man kiba wan ia nam ia ud lem; bad ka la leit tan bran bran ia u. Ka Mari pat ka sah ha ïng. Ynda ka la iohi ia u, ka Martha kam lah kan shuh, bad ka la iam bhuk. "Ko Trai," ka la ong, " lada me la don hangne te katta u hyn-men jong nga u dang im." " U hynmen jong pha, " ong U Trai, " un mih pat." " Nga tip, bad nga ngeit kein, Trai," la ong ka Martha, " ba un mih ha ka jing-mihpat ka sngi khadduh."

U Jisu u la ong ha ka, " Nga long u

Jingmihpat bad u Jingim. Pha ngeit ia kane ?" "Haoid, Trai," ka la ong, bad ka la mareh sha khmat ban iathuh ia ka Mari ba U Trai u la poi. Ynda ka la iohsngew ia kane ka Mari ka la mih, bad la bud ia ka da ki lok ki jor. Haba ka la ia kynduh ia u, ka la kynrup ia ki kjat jong u bad ka la iam. Kumjuh kita ki lok jong ka, ki ruh ki la iam lem. U Jisu ruh u la pdang ka dohnud da ka jingsngewlem, bad u la jaw ummat breb. "Hangno phi tep ia u ?" U la kylli. "Ko Trai, ia ngin pyni," ki la ong.

La tep ia u ha ka krem, bad la khang ia ka da u maw uba heh. Ynda ki la poi ha ka jingtep, U Jisu u la hukum ba kin pyntyllun noh ia uta u mawkhang ; bad ki la leh ia kata. Ynda u la khmied la ki khmat sha Bneng bad u la lah nguh ia U Blei, u la kren da ka sur ba ngam bad ba jam, "Ko Lasaros, ale noh !" Te uta uba iap u la im pat, u la mih ha pdeng ki briew, bad u la leit sha la ing bad la ki para. Namar kane ka jingjia ba khraw bad ba pynshaiong, bun na ki briew hangta ki la ngeit ba U Khrist u long shisha u Khun U Blei uba la wan ban hikai bad ban pynim ia u Khun Bynriew. Hynrei kiwei pat ki la her kyrkieh ban iathuh ia kata ha ki Pharisi.

ki ruh naduh kata ki la sylla lang ban khang ia ki briew – ban nym ngeit ha u; bad ba ia u ruh dei ban pyniap noh. Kumta ki la iakut ha ka temple ba lada u wan sha Jerusalem ha ka Jingkhawai Niam ka Jinglait (namar ka la jan) kin kem ia u.

Hynriew sngi shuwa ka Niam ka Jinglait, ynda U Jisu u la pynmih pat ia u Lasaros, mynmiet haba ki dang ia bam lang bad U Lasaros de, ka Mari ka la shim shiteng ser ka jingsleh ba kordor eh (Ka Spikenard) bad ka la pynsleh ia ki slajat U Jisu Khrist da ka; bad sa shisien pat ka la ñiad ia ki da u shñiuh jong ka. To ka ing baroh kawei ka la sieng da ka jingiwthiang kata ka jingsleh. U Judas Iskariot, uwei na ki synran, u la leh kum uba bitar eh ia kane ka jingleh than, bad u la ong, ba lah eh ban die ia kane laispah suka, bad ban sam ia ka ha kiba duk. Hynrei u shu phlan ia kata baroh; namar ma u uba bat ia u saipan Kita kiwei kim pat tip ei-ei ha kata ba hapoh-hapoh u long pynban u nongtuh, bad ba u kuah ban ioh lut ia lade sa ia kata de. Mynta u la sdang thaw buit haduh wat ban dio ia U Khrist hi ha ki kti ki Lyngdoh.

Namar ba la nang jan ka por ka Niam ka jinglait, U Jisu u la nang leit shaphang Jerusalem. Haba u la poi hajan kata ka shnong u la kdew sha kawei ka nongrit, bad u la phah arngut ki synran ban leit shata. Te, kin shem, u ong, ia ka kada ba la teh ha u dieng bad u khun jong ka, bad kin wallam ia ka sha u. Ki la shem thik kumba U Jisu u la batai, bad ki la wallam ia ki. U Jisu u la shong halor kata ka kada bad u la rung ha Jerusalem. U bynriew u bam tip shuh u la bud ia u. Don kiba ia siang da la ki jain kup; kiwei pat ki la ngor da ki sla jyrngam ban siang ha ka lynti ba un iaid. Baroh ki la ia risa bad pyrta, "Hosana ia u Khun u Dabid." "Une u Syiem Isreal U ba wan ha ka Kyrteng U Trai!" "Une u dei U Jisu, U Prophet na Nasareth!" Hadien kata haba u la rung ha ka Templ, u la theh khongpong ia ki miej ki nongiapein-sbai, kiba wan shong khlem rain hangta lang bad ki nongdie paro, bad u la ong, "Ka ing u Kpa jong nga dei ka ïng jingduwai, hynrei phi pat ka krem nongtuh phi la pynkylla ia ka" Haba ki rangbah bad ki khynnah ki ia pyrta ha ka Templ, "Une U Jisu u Prophet na Nasareth"—ha bam lah pynsngap shuh ia ki—haba ki dkoh ki mat-

lah ki ia wan kynhun, bad la pynkhiah ia ki phar da ki kti jong u, ki lyngdoh; ki Nongthoh bad ki Pharisi hangta ki la tieng, bad ka la nang kynad bad nang jyntia ka jingshun ia u. Hynrei U Jisu pat u iai leh la ki kam ba bha bad u iai pynkoit; bad u sa leit sahmiet pat ha kawei ka nong rit ka Bethani hajan Jerusalem; hynrei ym dei hapoh ki kynroh shnong.

Ha kata ka shnong ha kawei ka miet, u la ieng na pdeng ba u ia bam bad la ki synran, u la shim shi dabor ka um bad ka jain ñiad bad u la pynsum ia ki kjat jong ki. U Simon Petros uwei na ki synran u la mut ban nym shah; hynrei u Nongpynim jong ngi u la ong ba u leh ia kane khnang ba kin ia kynmaw ban long kiba ia ieit bad ia shakri mar kylliang, khnang ban duh ka sarong bad ka matdong ha pdeng jong ki.

Hadien kata u la thangiong ngain. Ynda u la peit sawdong sha ki, u la ong, "Don uwei hangne u ban shet ia nga." Te baroh baroh ki la ia kylli.' "Dei ma nga, Trai?" "Dei ma nga, Trai?" Hynrei U shu ong," U long uwei na ki Khadar uba wieh la ka kti ha kajuh ka pliang bad nga." Uwei na kita ki synran, uba U Jisu u ieit, u shaniah ha ka shadem

U Jisu, bad u shabshkor kyndiang ia ki ktien jong u. U Petros u la khawoit ha uta ba un kylli ia ka kyrteng uta u briew uba runar. U Jisu u la ong, "Dei uta ha uba ngan ai ia ka shi dkhot ynda nga la wich ha ka pliang." Ynda u la wich ia ka u la ai ha u Judas Iskariot, bad u la ong, "Ia kaba mem pep hi ban leh, to leh noh kloi." Ia kata kiwei pat ki synran kim peiphang ei-ei. Hynrei u Judas pat u la tip ba ka long ka dak ba U Jisu u la pule lut ia ki jingmut runar jong u.

Ynda u la shim ia kata ka shi dkhot u Judas u la mih noh bran. Kane ka dei mynmiet. Te u la leit sak-sak sha ki Lyngdoh bad u la ong, "Katno phin ai lada ngan die ia u ha phi?" Ki la ia kut ban ai ia u "Laiphew ki sbai Rupa." Tang na ka bynta kine, u la bah khlieh ban siar bad ban shet, sa tang khyndiat sngi, ha ki kti jong ki ia la U Trai bad U Kynrad—U Jisu Khrist.

LYNNONG IX.

Ha ban sa poi ka Niam ka Jinglait, u Jisu u la ong ha ar ngut ki synran jong u, U Petros bad u Ioanis, "Khie leit sha Jerusalem te phin ia kynduh ia u briew uba bah shikum ka um. Bud ia u haduh

ing, sa ong ia u, 'U Kynrad u kylli hangno ka kamra ki nongshong basa ba un bam hangta ia ka niam ka jinglait bad la ki synran?' Te un sa pyni ia phi ka kamra ba haneng kaba heh bad ba la pynbiang ki tiar baroh. Hangta khreh ia ka jingkhawai."

Kita ki synran ki la shem thik kumba U Jisu u la ong. Ynda ki la ia kynduh ia uta u briew uba bah um, ki la kylli bad ki la bud ia u shaduh ing: bad u la kdew ia kata ka kamra, kumta ki la ia khreh ia kata ka jingkhawai. U Jisu bad ki shiphew ngut ki la poi ha ka por ba biang; bad ki la ia shong ban ia bam lang ia ka.

La ju khot ia ka Ka Jamiet Khadduh namar kane kaba khadduh eh ba U Jisu u ia bam ia dih lang bad la ki synran.

Ynda la dep u la shim ia u Kpu na ka miej, u la kyrkhu, u la kdiah, bad u la ai ha ki. U la shim sa shi khuri ka wain, u la kyrkhu kumjuh, bad u la ai ha ki. "Dih ia kane," u ong artad, "ban sah ka jingkynmaw ia nga." Ynda ki la lah ia bam ki la ia ruai kawei ka jingruai; bad ki la ia leit sha u Lum Olib.

Hangta U Jisu u la iathuh ba kin sa kem ia u ha kata ka miet, bad ba ki baroh kin ia iehnoh ia u weibriew, bad kin pyrkhat tang ban lait la ka met. U Petros hangta u la ong ba ma u hi te la lei-lei ruh un nym ieh. "Shuwa ban riew u syiar," ong u Nongpynim jong ngi, "men len ia nga lai wat." "Em," ong u Petros ,"Em Trai, la ka dei ba ngan iap bad me, ngan nym len ia me." Kita kiwei ki synran ruh ki la ia ong kumjuh.

U Jisu u la ryngkang bad ki ia ka wah kaba kyrteng ka Kedron sha ka kper kaba kyrteng Gethsemane; bad u la rung bad ki lai ngut na la ki synran sha ka jaka ba kham kyndong ha kata ka kper. Hadien kata u la pynshong kyrpang ia kita ruh, kumba u la leh ia kita kiwei pat, u da ong, "Shong hangne bad ap." Te u la leit noh, bad u la duwai tang marwei. Hynrei ki, namar ba ki thait, ki la iohthiah.

U Khrist hangta u la pisa, bad u la kordit ha la ki jingduwai ha kata ka kper, namar ka jingrunar bad ka jingeh dohnud ki briew ka Jerusalem ki ban sa pyniap ia u. U la jaw ummat ha khmat U Blei bad u la don ha ka jingpisa ba dung katta-katta.

Ynda u la lah duwai u la ioh bor pat, bad u la wan phai sha la ki synran, bad u la kyrsiew ia ki, " Khie joit," u ong, " ia ngin ia leit noh. U ba la die ia nga une la hajan."

U Judas u ithuh bha ia kata ka kper, namar U Nongpynim jong ngi u ju iaid pyngngad hangta bunsien bad la ki synran. Shuwa ban kut kine ki ktien u la poi hangta, bad shi kynhun ki shipai ba la phah da ki Lyngdoh bad ki Pharisi. Namar ba ka dum ki la tbeh da ki prew bad ki lvnten. Ki la kieng atiar ruh da ki waitlam bad ki diengduh namar ki tharai ba u paitbah un khih buk ban iada ia U Jisu Khrist. Dei kane kaba la pyntieng ia ki ban shu kem jubor ia u mynsngi, haba u shong ban hikai ia ki paitbah.

Namar ba ki nongialam jong kine ki shipai kim pat ju iohi ia U Jisu Khrist, bad kim lah pyniapher ia u na ki synran, u Judas u la ong ha ki, " Uba ngan doh, dei ia uta ba phin kem." Hamar ba u dang tur ban doh runar kumne, U Jisu u la kylli, "Iano phi ia wad ?" "Ia U Jisu uba na Nasareth," ki la phai ktien. "Te," ong u Nongpynim jong ngi, "dei manga uta, wat ktah ia ki synran jong nga.

Manga uta." U Judas u la pynskhem ia kata da kaba ong, "Khublei kynrad!" bad u la doh ia u. Hangta U Jisu u la ong, "Judas, me la die bad me doh ruh ia nga!"

Ki shipai ki la tur roit roit ban kem ia u. Ym don uwei u ban wan iada ia u lait tang u Petros, uba don ka waitlam, bad da ka u la mait ia ka shkor kamon u Malkhos, u shakri u Lyngdoh Rangbah. Hynrei U Jisu u la hukum ia u ban suh noh ia ka ha ka jingsop, bad u la shah ba kin kem. Baroh ki synran hangta ki la iehnoh ia u, bad ki la phet iap. Uwei, wat uwei-ruh, ym don u ban ia bud lang.

LÝNNONG X.

Ynda la shipor, u Petros bad uwei pat u synran ki la ia kyndit briew, bad ki la ia bud sor sor ia kita ki shipai sha ïng u Kaiaphas, u Lyngdoh Rangbah.

Shata ki la leit lam ia U Jisu, bad hangta ki Nongthoh bad kiwei pat ki la ia lang ban tohkit ia u. U Petros u la ieng ha jingkhang, hynrei uta uwei pat, ba u ia ithuh bad u Lyngdoh Rangbah, u la rung; bad u la wan biang ban ong ia ka shakri ap jingkhang ba kan shah ïa u Petros ruh ban rung. Ynda ka la

peit ia u ka la.kylli, "Me mem dei uwei na ki synran jong u?" "Em," u la ong. Kumta u la rung hapdeng ki shakri bad ki shipai kiba ialang khrui sawdong ka ding ban syaid namar ba ka khriat eh.

Don na kine ruh kiba kylli kum kata ka kynthei hi. "Mem dei uwei na ki synran jong u?" U la len pat bad u la ong, "Ngam dei." Uwei na ki uba iadei kur bad uta uba shah mait ka shkor ha u Petros u la ong, "Ngam shym iohi ia me bad u ha kata ka kper?" U Petros u la smai artat bad u la ong biang, "Ngam ju ithuh ia uta te." Hamar hangta u Syiar u la riew, U Jisu ruh u la phai, bad u la peit shlip ia u Petros. Te u la kynmaw ia kaba u la ong lypa—Shuwa ban riew u Syiar un len ia u lai sien. U Petros mar kumta u la mih shabar, bad u la iam kthang.

Hapdeng bun ki jingkylli u Lyngdoh Rangbah u la kylli ia u, aiu u la hikai ia u Paitbah. U la ong, ba u la hikai haba shai ba shit ka sngi, bad ha ki dong ki lad, te ki Lyngdoh ki dei ban kylli na ki Paitbah hi aiu ki la nang na u.

Uwei u shipai u la thab ia u namar kane; bad arngut ki sakhi lamler ki la rung hangta, bad ki la ong ba ki la ioh

sngew ba U ong, u lah ban pynjot ia ka Temple U Blei, bad hadien lai sngi un toi pat ia ka. U Jisu um jubab eiei ia kata. Hynrei ki Lyngdoh bad ki Nongthoh na kata ki la rai ba u la bein-blei, bad ba dei ban pyniap noh ia u ; te ki la bynthiew bad ki la shoh ia u.

U Judas Iskariot, ynda u iohi ba la rai pynrem shisha ia u kumne, u la shyrkhei rem ia kaba u la leh. Kumta u la leit pynphai pat ia ki laiphew sbai rupa sha ki Lyngdoh bad u la ong, "Nga la shet ia ka snam ba luilui, shim noh kane ka tyngka." Hynrei kim treh shuh. Mar kumta u la leit bred phew ia ka ha ka Temple. U la phet lamwir nangta, bad u la leit phasi ialade. Namar ba u tyllai uba mot mot u la dkut, te u la hap bhek ha khyndew: ka kpoh ka la bthei, bad u la iap—Kaba triem ban peit! Ki Lyngdoh ba kim nang pyndonkam ia kata ka tyngka, ki la thied noh da ka khyndew kaba ki ju ong ka Lyngkha u Nongthaw-khiew ban tep ia ki nongwei. Hynrei ki Paitbah ki khot ia ka ka Akeldama ne– Ka Lyngkha ka Snam naduh kata.

Ia U Jisu la ialam na u Lyngdoh Rangbah sha ka kamra bishar ha kaba u Pontius Pilat u shong ban bishar mukotduma. U long u Nongsynshar; te namar ba um dei u Jiw u la ong ha U Jisu, " Ki briew jong me hi ki Jiw, bad ki lyngdoh jong me hi ki wallam ia me hangne, ba me leh aiu ?" Ynda u la shem ba um shym leh runar eiei, u Pilat u la mih shabar bad u la ong ia ki kumta. Hynrei ki la ong, "U la hikai ia ki paitbah ia ka bam shisha, bad ia ka bam dei: bad ba u la sdang ruh ia kata baroh la slem naduh Galilee " Namar ba tang u Herod u donbor ban pynshitom ia ki nongpalat ha Galilee, u Pilat u la ong, " Nga ngam shem eiei ha u, khie leit lam ia u sha u Herod !"

Ki la lam ia u namar kata ha khmat u Herod, uba shong hapdeng ki shipai ba peit sawtriet, bad kiba kiong ki tiar ia pom. Kine ki la rkhie bein ia U Jisu, bad ki la pynriam bein ia u da ki jain syiem, bad ki la pynphai pat ia u sha u Pilat U pat u la khot lang sa shisien ia ki lyngdoh bad u paitbah, bad u la ong, "Ngam shem ka bam dei eiei ha uno u briew; bad u Herod ruh kumjuh. Um shym leh eiei kaba dei ba un iap." Hynrei ki la pyrta jam,

" U la leh, u la leh !" " Haoid ! Haoid !" La ong sa kiwei pat, " Shah ngin pyniap noh ia u !"

U Pilat u la pisa ban sngap ia kane ka jingkhihwin pyrshah ia U Jisu Khrist. Ka tnga jong u ruh ka la phohsniew shaphang kane baroh shi miet, bad ka la phah ktien sha u ha ka Khet Bishar, " Wat leh eiei, " ka ong " ia une u briew ba hok." Kumba ju don ka dustur ban pyllait uwei u koidi ha ka Niam ka Jinglait, u Pilat u la pyrshang pynkohnguh ia u Paitbah ban pan pyllait ia u Jisu Ki pat, namar ba ki dei u Paitbhur bad ba nang pynshit artat da ki lyngdoh, ki la ong, " Em, em, wat pyllait ia u, pyllait ia u Barabas. Sahnarphna ia une !"

U Barabas u dei u nongshohnoh briew ba la set along, ia uba la dei ban pyniap noh namar kata ka kam runar jong u.

U Pilat ynda u la shem ba u paitbah u pyrshah katne katne ia U Khrist, u la aiti ha kishipai ban ai saja ia u, kata ka mut ban shoh bein ia u. Ki la thain sa ka pansngiat shiah ruh, bad ki la phrung ia ka ha ka khlieh jong u. Sa shisien ki la pynriam syiem pat ia u, ki la bynthiew bad ki la shoh la dat da la ki kti, bad ki

la ia pyrta, " Khublei, Syiem ki Jiw, " namar ki kynmaw ba u paitbah u khot ia u, u Khun u Dabid haba u dang wan kiew sha Jerusalem. Laiphew jaid ki la thaw buit ban leh bein ia u ; katba U Trai Jisu pat u shah kynjai bad u nang ong pynban,." Ko Kpa, to map ia ki namar kim tip aiu ba ki leh."

Sa shisien pat u Pilat u la pynmih ia u ha madan ha kane ka jingriam, bad u la pyrta, " Ha khmih u Rangbah !" Hangta ki la pyrta pynban kum ki ksuid, " Sahnar, sahnarphna ia u !" "Shim sahnar hi maphi, nga ngam shem wat tang ka jinglait ruh ha u," la ong u Pilat. To ki la pyrta, " U la khot " U Khun U Blei' ia lade ; te kat kum ka ain jong ngi ki Jiw, kata ka mut ka jingiap. Bad u khot ia lade ruh ' u Syiem ki Jiw, ' bad kata ka long pyrshah ia ka ain Roman ; namar ngim don Syiem lait tang u Kaisar uba long u Patsha Roman. Lada me pyllait ia u mem dei u lok, hynrei u nongshun jong u Patsha. Sahnar, sahnarphna ia u ! "

Haba u Pilat u la iohi ba um lah pyndem shuh ia ki la kat ba u pyrshang ruh, u la phah wallam um bad u la thet la ki kti ha khmat uta u paitbah, bad u la ong

" Nga khuid na ka snam jong une u Kiewhok." Hadien kata u la pyllait ba kin sahnar ia u. Katba u nang duwai na ka bynta jong ki ki pat ki nang byrngem byrsit, ki khynwin, ki shoh ki dat, bad ki lam ia u bak.

LYNNONG XI.

Khnang ba phin sngewthuh, ki briew ki mut kumno haba ki ong, " sahnarphna ia u!" Nga dei ban pynshai ia phi ba ha kito ki por kiba dang dei ki por ba runar tam ki briew, ka don ka dustur ban pyniap ia ki briew kiba la rai ban iap ban shu sah prek im-ha ka dieng ba la phna na khlieh, bad sa pynieng jrait ha ka thliew ba la tih ha ka khyndew, hangta la ieh ia ki bad miet bad sngi ha ka sngi bad ka lyer haduh ba kin da iap hi da ka jingpang bad jingsliang. Ka long ka dustur ruh ban pynbah ia kata ka dieng ha uta u briew hi haduh kata ka jaka ba kin sa sah ia ki kti bad ki kjat jong u ha ka ; khnang ba ka khein. burom bad ka saja jong u kan nang kham kthang. Ngi dei ban ainguh ia U Blei badU Jisu Khrist ba kita ki por ba triem ki la lait noh.

U Jisu Khrist U Kynrad, U Kynrad

bad u Nongpynim jong ngi, u la mih na Jerusalem ban leit sha Golgotha (ka jaka moloi khlieh), u da bah artat la ka diengphna kum u riewsniew bapoh tam bad ba runar tam. La bud ia u ruh da ki kynhun u paitbah ba eh dohnud. Ynda la poi ha lum Kalbari, ki la tied tyrnem ia ki prek ha ki kti bad ki kjat jong u ha kata ka diengphna, hapdeng artylli kiwei pat ha kiba la sahnar arngut ki nongtuh ha ka jingkordit. Haneng khlieh jong u ki la sah kawei ka jingthoh, "U Jisu na Nasareth, U Syiem ki Jiw." La thoh ia ka ha ki ktien Hebru, Latin bad Greek.

Ki shipai sawngut kiba ap ia u hangta ki la ia sam ia ki jain ba la law na u saw bynta, bad ia ka jingphong jong u ki la ia khalai nusip. Ki nangiakren kai artat artat katba u nang shah kordit. Ki la tyrwa jingdih hynrei um treh. Bad ki riewkhlemrain kiba iaid nangta ki la kren bein bad ki la ia ong : " Lada me dei U Khun U Blei, hiar noh na kato ka diengphna." Ki Lyngdoh kumjuh ki la ia ong, " U wan ban pynim ia ki riewpop, ngin ia khmih kai kumno u pynim la ka met." Uwei na kita ki dakait ruh u la kren sang, "Lada me dei shisha U Khrist," u la ong, " pynim mynta kumne ia lade bad ia ngi de."

Hvnrei uta uwei pat, uba kylla kaba mut, u la ong, "Ko Trai, kynmaw ia nga ynda me la poi ha la ka hima." "Ha kane ka sngi," ong U Trai Jisu, "men don bad nga ha Paradise."

Ym don ba leit ia sngewlem bad u hangta, lait tang uwei u Synran bad saw ngut ki kynthei. U Blei un kyrkhu ia kine ki kynthei namar ka jingbhamynsiem bad ka jingiaineh jong ki. Kine dei ka Kmie, bad ka kmie-nah jong u, ka Mari ka Kmie u Kleopas, bad ka Mari Magdalen, kaba la ñiad arsien ia ki slajat jong u da u shñiuh jong ka. Une u synran pat dei uta uba U Jisu u ju ieit. U Ioanis, uba shaniah ha ka shadem jong u, bad uba la kylli, "Uei uta u ban long u nongdie." Haba U Jisu u iohi ba ki ia ieng hajan ka Diengphna u la ong ia la ka kmie, ba u Ioanis un long noh u khun rangbah jong ka naduh mynta, ban pyntngen ia ka ynda um don shuh. Bad naduh kata u Ioanis u la sumar ia ka kum la ka kmie, bad u la ieit ia ka.

Hamar ka por hynriew baje ka jingdum ba rben ka la tap ia ka ri baroh, bad ka la neh haduh ka por khyndai baje. Hangta U Jisu u la pyrta, "Ko Blei jong nga, Ko Blei jong nga, balei Me la

ichnoh ia nga." Ki shipai kiba iohsngew ia kata ki la wieh ia u sponj ha ka vinegar bad ki la buh ia ka ha ka shyntur jong u. Ynda u la kjup ia ka, u la ong, "La pyndep," bad u la ong pat, "Ko Kpa ha ki kti j ng Me nga aiti la ka mynsiem," bad u la iap.

Hadien kata la khynñiuh u jumai ba shyrkhei: ka kynroh ba khraw ka Temple ka la pdang, ki mawsiang ki la kad. Kita ki shipai ki la khynñiuh bad ki la ia ong, "Da shisha Une dei U Khun U Blei." Bad ki paitbah ki ba ia peit na jngai (hapdeng jong ki ki kynthei de) ki la ia kir la ki shadem bad ki la leit wan sha la ing da ka jingshoptieng bad ka jingpait-dohnud.

Namar ka sngi ba bud dei ka sabaton, ki Jiw ki la kwah ban pynhiar ia kita ki met shi syndon. Kumta ki la leit pan bor na u Pilat, bad u la shah ia ki. Namar kata ki la pynkhein ia ki kjat kita ki nongtuh namar kim pat iap. Ynda ki la poi ha U Jisu pat, ki la shu dung da u sum na ka krung, namar u la lah iap lypa. Te na kata ka jingmong la tuid ka snam bad um.

Don u briew babha, u Joseph na shnong Arimathea, uba 'la ngeit ha U Khrist. Une, namar ba u tieng ia ki

Jiw, u la leit jar jar sha u Pilat ban pan ia ka met U Jisu. U Pilat u la mynjur. To ma u bad u Nikodimos ki la spain ia ka da ki jain linen, ynda ki la kyllan musla kat kum ka rukom tep briew ki Jiw. Bad ki la tep ia ka ha ka Jingtep Thymmai, kaba la tih ha u Mawsiang ha ka kper, hajan Kalbari, ha kaba ym pat ju tep briew : bad ki la set ia ka da u mawkhang ba khraw. Ki la leit noh; bad la sah hangta sa tang ka Mary Magdalen bad kawei pat ka Mari

Ki Lyngdoh bad ki Pharisi ki la kynmaw ba u la ong ha la ki synran ba un mih pat ha ka sngi ba lai, hadien ka jingiap jong u. Namarkata ki la leit sha u Pilat, bad ki la kyrpad ia u ban pynap ia ka jingtep da ki shipai haduh kata ka sngi, ioh ki synran jong u kin tuh ia ka met, bad kin pynbna haw ba U Khrist u la mih pat na kiba iap. U Pilat u la mynjur bad u la phah shi kynhun ki shipai ban ap synñia sngi, bad ban pyndait laha ruh artat ia u mawkhang. Kumta ki la ap ia ka haduh ka sngi ba lai.

Tang shu byrngut ha kata ka step ka Mary Magdalen, kata kawei pat ka Mari, bad kiwei pat ki kynthei, ki la ia wan sha kata ka jingtep ban kyllan musla ia

ka met jong u. Katba ki dang ha lynti ki dang ia ong paralok, "kumno ngin pyntyllun ia u Mawkhang ?" Ka khyndew ka la khynninh, u Angel u la hiar na Bneng bad u la pyntyllun ia uta u maw; hadien kata u la shongthait ha u. Ka khmat jong u kum ka leilieh, ki jain jong u kum ka ior. Ynda ki la iohi ia u kita ki shipai ki la thapbaiong bad ki la kyllon iapler.

Ka tang shu iohi ba la tyllun uta u maw, khlem khmih eiei shuh, ka Mari Magdalen ka kylla bak sha u Petros bad u Ioanis, namar ki dang wan na dien, bad ka la ong ha ki,"Ki la shim noh ia U Trai, bad ngam tip hangno ki la ia buh ia u !" Ki la ia mareh bran bran; hynrei U Ioanis ba uba kham sting, u la poi nyngkong U la jngoh shapoh bad u la iohi ia ki jain sop ba la khylliap hangta, hynrei um shym rung hapoh. Ynda u la poi, u Petros u rung hapoh, u la iohi ia ki jain linen ha kawei ka jaka, bad ia ka rumar ba teh ia ka khlieh U Jisu ha kawei pat. U Ioanis ruh u la rung, bad u.la lap kumjuh. Hadien kata ki la leit noh ban iathuh ia la ki lok.

Hynrei ka Mari Magdalen ka shong weibriew habar ka jingtep—ka iambriew. Sa shipor hadien ka la leit ban jngoh ha-

poh jingtep, te ka la iohi arngut ki angel kiba riam lieh, ki shong uwei ha khlieh uwei ha kjat ha ka jaka ba thiah ka met U Khrist. Ki la ong ia ka, "Phi iam balei, kynthei?" Ka la ong, "Namar ki la shim noh ia U Trai jong nga, bad ngam tip hangno ki pynthiah ia U." Ynda ka la ong kumne, ka la phai dien, te ka la iohi ia U Jisu ba u ieng nadien, hynrei kam ithuh ia u. "Ko kynthei," u la ong, "Balei pha iam? Aiu pha wad?" Namar ba ka tharai ba u dei u nongsumar kper, ka la ong, "Ko rangbah, lada la shim maphi nangne ia U Trai jong nga, iathuh hangno phi buh ba ngan leit shim noh ia u." U Jisu hangta u la ong, "Mari!" Nangta ka la ithuh ia u bad ka la pyrta kyndit, "Kynrad!" ka la ong. "Wat ktah ia nga," ong U Khrist, "namar ngam pat leit kiew sha U Kpa jong nga; hynrei khie iathuh ia ki synran jong nga, bad ong ha ki ba ngan sa leit kiew sha U Kpa jong nga bad U Kpa jong phi, U Blei jong nga bad U Blei jong phi!"

Namar kata ka Mari Magdalen ka la leit iathuh ia ki synran ba ka la iohi ia U Khrist, bad aiu u la ong ha ka. Ryngkat bad ki ka la iakynduh pat ia kita ki kynthei kiba la sah ha jingtep haba ka la leit khot ia kine ar ngut ki synran, u

Petros bad u Ioanis. Kine ki kynthei ki la iathuh ia ka bad ia ki, ba ki la iohi hapoh jingtep arngut ki rangbah ba kup lieh, bad ba ki la sheptiéng. Hynrei kine ki rangbah ki la iathuh ia ki ba U Trai u la mih pat. Ki la ong ba ki ruh, katba ki dang ia wan ban pyntip ia kane baroh, ki la iohi ia U Khrist, ki la dem ruh ha ki kjat jong u bad ki la mane ia u. Hynrei ha ki Apostol ha kata ka por kine ki jingiathuh baroh ki long kum sha rngai; te kim shym ngeit ia ki.

Kita ki shipai ba ap ruh ynda ki la kyndit na ka jingiapler, ki la leit iathuh ia ki lyngdoh ia kaba ki la iohi ; te la pynbam tyngka ia ki shikaddei ba kin sngap jar, bad la bthah ia ki ban ong ba ki synran jong u ki la tuh ia ka met jong u haba ki dang ioh thiah.

Ha kata hi ka sngi u Simon, uwei na ki synran, bad u Kleopas uwei na ki nongbud U Khrist, ki la ialeit sha i nong rit Emmaus hajan Jerusalem. Katba ki dang ia kren artat lynti shaphang ka jingiap bad jingmihpat U Khrist, uwei u riewphylla u la wan ia iaid lang ; bad u la batai ia ki shaphang ki Jingthoh Bakhuid bad shaphang U Blei: bad ki la lyngngoh ngain ia ka jingstad jong u namar ba la lap miet haba ki la poi shnong,

ki la ong ia u ban iasah noh bad ki, bad u la mynjur. Ynda la poi ka por bam u la shim ia u kpu, u la kyrkhu bad u la kdiah ia u, kumba U Khrist hi u la leh ha ka Janmiet Khadduh. Katba ki dang ia peit lyngngoh kumne ki la shem ba ka khmat jong u ka la pher, bad ba dei U Khrist hi; bad katba ki dang ia peit shain kumta—u la jah noh ngain.

Ki la ieng nangta mar mar, bad ki la leit phai sha Jerusalem: ki la shem ia ki synran ba ki iadon lang, bad ki la ia-thuh ia ki aiu ba ki la iohi. Katba ki dang iakren U Jisu u la ieng kyndit ha khmat jong ki baroh, bad u la ong, "Khublei ia phi!" Te namar ba ki la kyndit thred u la pyni la ki kti bad ki kjat, bad u la khot ia ki ban tba ia u. Khnang ban pynngeit bha ia ki, u la bam ruh shi dkhot ka dohkha bad ka ngap de ha khmat jong ki.

U Thomas uwei na ki khadar ngut um don hangta ha kata. Haba kita kiwei ki la ong ha u hadien, "Ngi la iohi ia U Trai!" u la ong, "La ngam da iohi hi ia ki dien prek, bad ngam ioh tba da la ka kti ia ka krung jong u, ngan nym ngeit!" Mar kumta la khang ia ki jingkhang baroh, U Jisu u la paw pat ha pdeng jong ki bad u la ong, "Khublei ia phi." Hadien kata u la ong ha u Thomas, "Tba

hangne, khmih ki kti jong nga, suh la ka kti bad tba ia ka krung jong nga, bad wat long shuh uba saitlah, hynrei long uba ngeit" U Thomas hangta u la ong. "U Trai jong nga, bad U Blei jong nga!" Hangta U Jisu u la ong, "Namar ba me la iohi, ko Thomas, me la ngeit, Suk ki bam shym iohi pynban ki la ngeit."

Hadien kata la iohi syndon ia U Jisu Khrist da ki sanspah ngut ki nongbud; bad u la sah bad kiwei pat sa sawphew sngi, u da bthah ia ki biang pa biang ban leit sha ka pyrthei ban ialap ia ka Niam bad ka Gospel jong u, khlem salia eiei aiu ki riew bymman kin leh ia ki. Khadduh khadwai u la ialam ia ki synrau shabar Jerusalem haduh Bethani, u la kyrkhu ia ki, bad u la kiew soit ha u lyoh sha bneng, ban shong ha ka kti kamon U Blei. Te katba ki dang ia peit sha u mawsiang bneng ba jngum, ha uba u la jah ngain, arngut ki angel ba kup lieh ki la paw bad ki la ong ha ki, "Kumba phi la iohi ia U Jisu ba u kiew sha bneng, kumjuh hi un wan hiar akher ka sngi"—ban bishar ia ka Pyrthei.

Ynda kim iohi shuh ia u ki Apostol ki la hikai ia u paitbah kumba u la hukum ia ki. Bad hadien ba ki la jied ia u Apostol thymmai U Mathias ban bujli ia U Judas ba ruuar, ki

la shang kylleng ki ri ki da iathuh ia u Paidbah shaphang ka Jingim Jingiap, ka Jingsahnarphna bad ka Jingmihpat U Khrist, bad ki la pynbaptis artat ia jar kiba ngeit ha ka Kyrteng jong u. Bad da ka Bor ba u la ai ha ki, ki la pynkoit ia kiba pang, pynpeit ia ki matlah, pynsngew ia ki kyllut, pynkren ia ki bieit, kumba u hi u la leh. Ia u Petros la set byndi, hynrei la pyllait ia u mynmiot da u Angel. Bad ki ktien jong u ha khmat U Blei shisien ki la shim noh ia ka mynsiem U Annanias bad ka Saphira ba ki lamler, bad ki la kyllon iap ha ka khyndew.

Kat shaba ki leit la ai saja bad la lehbein ia ki. Bad uwei u briew ba kyrteng u Saul uba la sumar ia ki jain jong ki ba lynthem maw ban pyniap ia uwei na ki khristan, U Stephan, u long uba rangbah tam ban leh jubor, bad ban ktah kti ia ki. Hynrei U Blei u la pynkylla ia ka dohnud jong u hadien, namar haba u dang leit bad ki shipai shongkulai sha Damaskos ban teh ban khum, ban ring sha byndi ia ki khristtan kiba don hangta, la tyngshain lep ka jingshai na bneng bad ka ktien ka ong, "Saul, Saul, Balei me leh bein sat ia nga haduh katne katne?" Da ka kti

bam iohi la pynhap ia u nalor kulai, ha khmat kita ki shipai. Ynda ki khyllie ia u ki la lap ba u la matlah. U la sah matlah kumta haduh lai sngi, bad khlem bam khlem dih, haduh ba uwei u Khristan (ba la phah da u Angel) u la pynpeit pat ia u ha ka kyrtong U Jisu Khrist. Hadien kata u la long Khristan, u la ialap ryngkat bad ki Apostol ban pyniar ia ka Hima U Khrist.

Ia kiba ngeit ha u la khot ki Khristan, na U Jisu Khrist U Nongpynim jong ngi. Bad ki rah ia ki diengphna, kum ka dak, namar ha ka diengphna u la shah iap. Ki niam ba don ha ka pyrthei ha kata ki long kiba shu thaw bad kiba mrad. La pyniap ha ki ingmane jong ki ia ki mrad bad ki briew ruh, namar ki ngeit ba ka snam jong ki ka iwbih iwthiang ha kita ki blei jong ki—bad ki kheiñ ruh ba ki bun ki blei—bad ki ju leh bun ki niam ki rukom kiba jli bad ba triem. La katta ruh, la ka niam Khristan ka long kaba shisha, kaba bha bad kaba sbun, pynban ki lyngdoh jong ki niam ba rim slem slem ki la bat ia u paitbah, bad ki la pynsniew ia ki Khristan, katba ki don la ka buit ka bor. La phasi, la khrai khlieh, la thang la tep im ia ki, la ai bam doh ha ki ing ialehkai ha ki mrad ban nang peitkai u

Paitbah. Hynrei ym don ba lah pynsngap ne pyntieng ia ki; namar ki tip ba ynda ki la dep la ka kamram kin leit sha Bneng. Kumta hajar hajar ki Khristan ki la rnih, ki la hikai ia u paitbah, la pyniap runar ia ki, bad la mih bteng da kiwei pat ki Khristan: haduh ba irat ka niam Khristan ka la kylla ka Niam ba khraw jong ka pyrthei.

Kynmaw!—ban long Khristan ka long ban leh bha barabor—wat ia kiba leh sniew ia la ka met Ban long Khristan ka long ban ieit ia kiwei kum ia lade, bad ban leh ia kiwei kumba ngi kwah ba kin leh ia ngi. Ban long Khristan ka long ban jemnud, ban isynei, ban map, bad ban ri khop ia kane ka mynsiem ha la ka dohnud, bad ban nym kob shaphang jong ka, ne shaphang la ki jingduwai, ne shaphang ia ka jingieit ia U Blei; hynrei ngin pynpaw ba ngi ieit ia U da kaba pyrshang ban leh jar jar ia ka Hok ha ki kam jong ngi baroh. Lada ngi leh kumne bad ngi kynmaw ruh ia ka Jingim bad ki Jinghikai U Trai Jisu Khrist, ngin pyrshang de ban im kumta, ngi lah ban kyrmen skhem ba U Blei un map ia ki pop bad ki let ki lait jong ngi, bad un [illegible] ngi ban im bad ban iap ha ka jingsuk.

MEGHALAYA STATE CENTRAL LIBRARY, SHILLONG.

Ia kine ki Kot Khasi lah ban ioh na
I Mrs. Primrose Gatphoh, Jaiaw Hostel, Shillong

. Ki Umjer Ksiar Rs. as. p.
Da u Primrose Gatphoh ... 1- 6 - 0

. Ka Anglo-Khasi Primer (Revised & Enlarged)
Da u Mondon Bareh ... ... 0 - 7-0

. Ka Duitara Ksiar
Da u Soso Tham ... ... 1 - 4 -0

Sawdong ka Lyngwiar Dpei (Revised and enlarged Edition)
Da u Primrose Gatphoh ... ... 1 -8-

. Ki Sngi barim U Hynniew Trep
Da U Soso Tham ... ... 1 - 4 -0

. Ki Khanatang bad U Sier Lapalang
Da U Primrose Gatphoh ... .

. Ka Jingim U Trai Jong Ngi
Da U Soso Tham 0-14-0

. Ki Khasi Nursery Rhymes bad ki Poetry Rit (Revised and Enlarged Edition.)
Da U Primrose Gatphoh ... ...

. Ki Phawer U Aesop
Da U Soso Tham ... ...

0. Ka Kot Skout
Da U Primrose Gatphoh ... ... 0 -4 -0

1. Khasi Reader 'Ki Sim Rit'
Da U Primrose Gatphoh ... ...0 -5 -0

2. Khasi Reader 'U Nongrep'
Da U Primrose Gatphoh ... ... 0 - 7 -0

3. Ka Hygiene
Da U Dr. D. Hynniewta & P. Gatphoh ......

.4 Ki Sara Hygiene ia ki Primary schools.
Da U Primrose Gatphoh ... ... 0 - 14-0

Ia kitei ki kot lah ruh ban ioh na I Mrs. S. Lyngdoh, Mission Compound, Shillong.